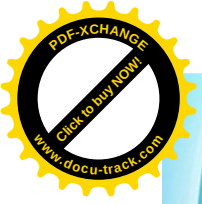

การสัมมนา การบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ
ในลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง ”
วันที่ 17 ธันวาคม 2555

หัวข้อการปาฐกถา
"นโยบายและยุทธศาสตร์
การบริหารจัดการน้ำของประเทศไทย ”

โดย นายสุรพล ปัตตานี
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลการจัดการน้ำของ ประเทศ

วัฏจักรน้ำของประเทศไทย

ฝนเฉลี่ย 1,426 มม./ปี

พื้นที่รับน้ำรวมทั้งประเทศ
514,008 ตร.กม.
(321 ล้านไร่)

ปริมาณน้ำที่เกิดจากฝนตก
732,975 ล้าน ลบ.ม./ปี

ความจุเก็บกัก 76,131 ล้าน ลบ.ม.

น้ำที่ระเหย และ
ไหลซึมลงใต้ดิน
519,672 ล้าน ลบ.ม./ปี

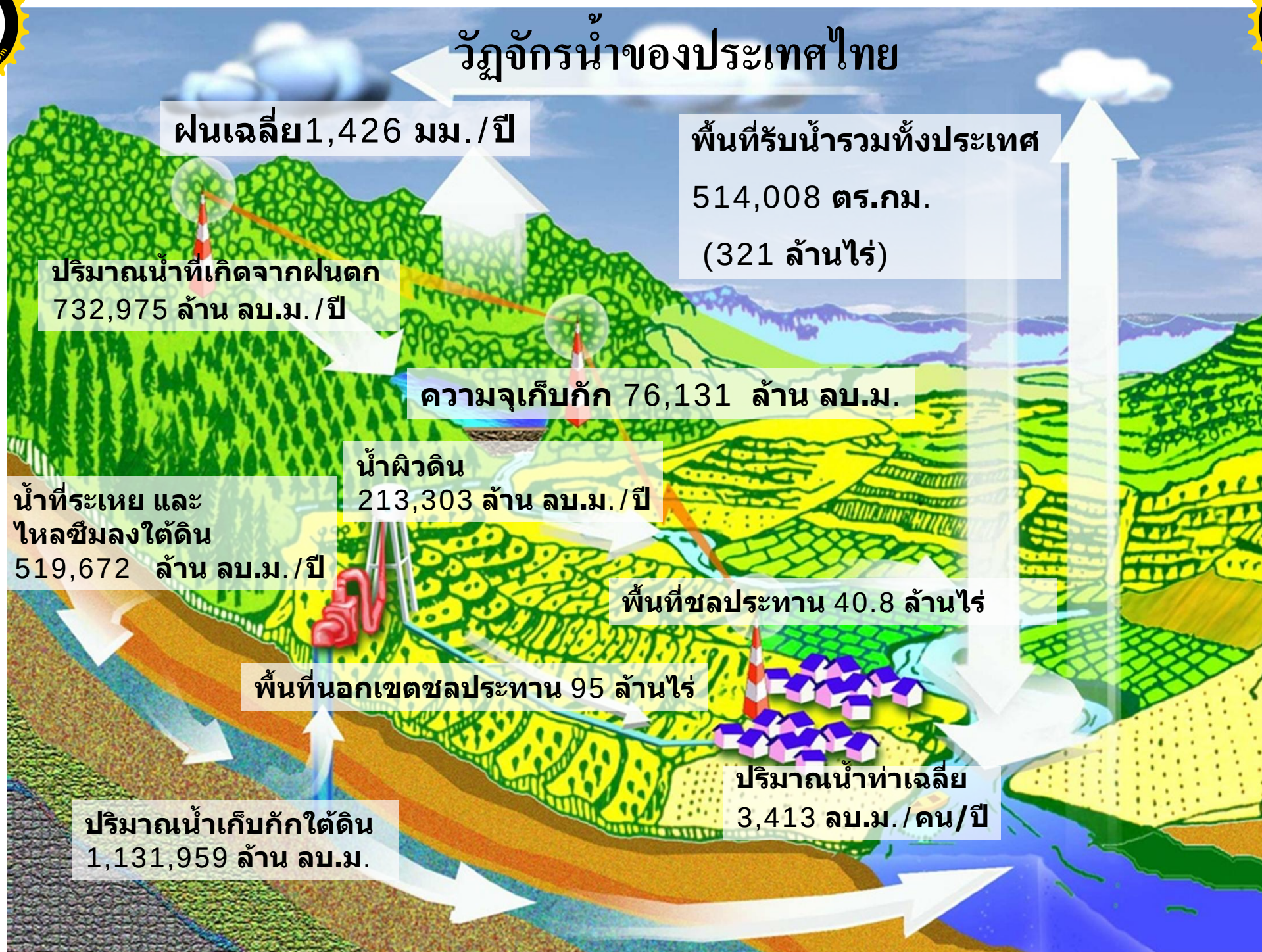
น้ำผิวดิน
213,303 ล้าน ลบ.ม./ปี

พื้นที่ชลประทาน 40.8 ล้านไร่

พื้นที่นอกเขตชลประทาน 95 ล้านไร่

ปริมาณน้ำเก็บกักใต้ดิน
1,131,959 ล้าน ลบ.ม.

ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย
3,413 ลบ.ม./คน/ปี

- ประเทศไทยมีพื้นที่ประมาณ 321 ล้านไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 177 ล้านไร่
- พื้นที่ถือครองการเกษตร 131.06 ล้านไร่
- พื้นที่เกษตรชลประทาน 40.86 ล้านไร่

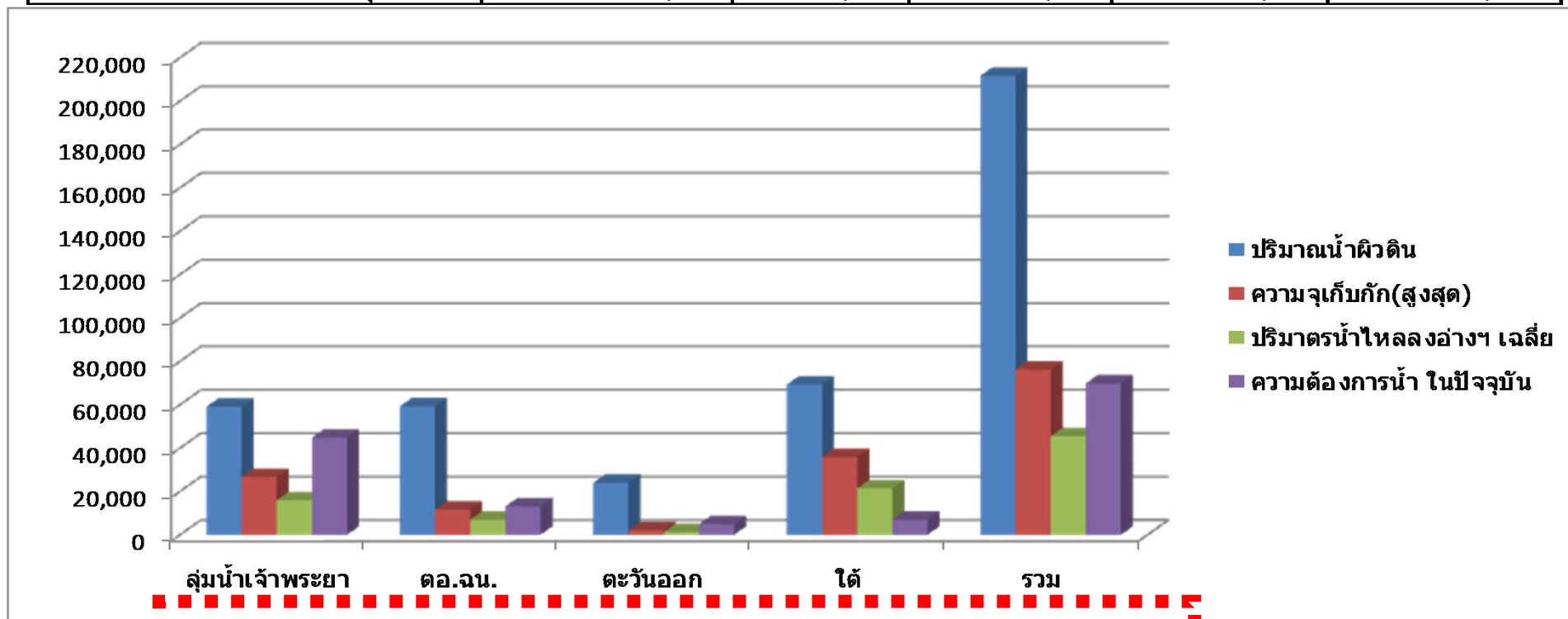
ดังนั้น พื้นที่เกษตรน้ำฝนนอกเขตชลประทาน ที่จะต้อง
จัดหาน้ำและพัฒนาระบบกระจายน้ำอีก 90.70 ล้านไร่

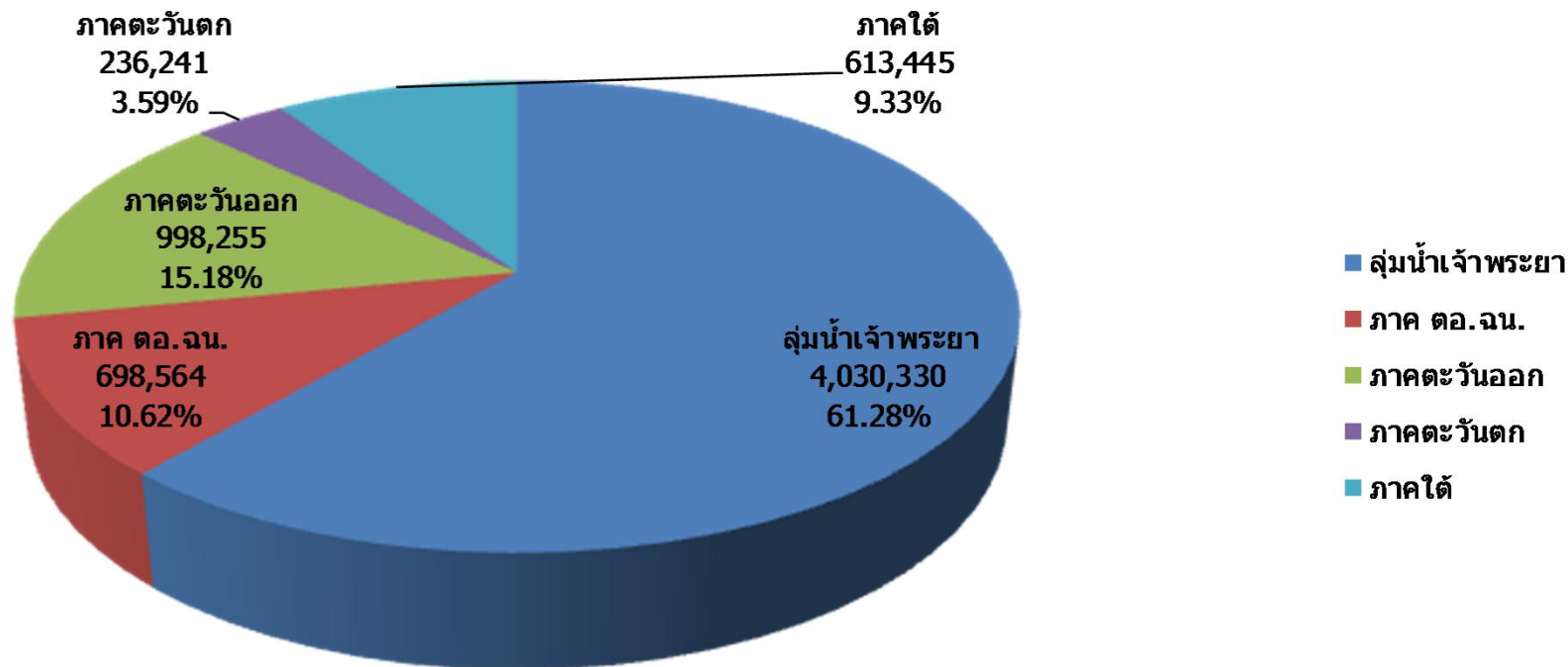
สถานการณ์น้ำของประเทศในปัจจุบัน

รายการ	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	ตอ.จน.	ตะวันออก	ใต้	รวม
ปริมาณน้ำผิวดิน	59,045	59,223	24,030	69,282	211,590
ความจุเก็บกัก(สูงสุด)	26,698	11,642	2,035	35,825	76,200
ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯ เฉลี่ย	15,903	6,937	1,214	21,380	45,434
ความต้องการน้ำ ในปัจจุบัน	44,830	13,123	4,898	6,960	69,811

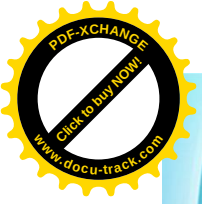
หน่วย: ล้าน ลบม.

GDP ประเทศ 6.58 ล้าน-ล้านบาท

ลุ่มน้ำ/ภาค	พื้นที่ลุ่มน้ำ		ความจุเก็บกัก		พื้นที่ ขป.และรับประโยชน์		ประชากร		GDP	
	ล้านไร่	(%)	ล้าน ลบ.ม.	(%)	ล้าน ไร่	(%)	ล้านคน	(%)	ล้านบาท	(%)
ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	121.91	37.95	26,698	35.04	22.06	53.99	25.25	40.74	4,030,330	61.28
ภาค ตอ.จน.	104.59	32.56	11,642	15.28	8.84	21.63	21.27	34.32	698,564	10.62
ภาคตะวันออก	23.46	7.30	2,035	2.67	3.17	7.76	4.27	6.89	998,255	15.18
ภาคตะวันตก	27.21	8.47	28,319	37.16	2.68	6.56	2.75	4.44	236,241	3.59
ภาคใต้	44.10	13.73	7,506	9.85	4.11	10.06	8.43	13.61	613,445	9.33
รวม	321.27	100	76,200	100.00	40.86	100.00	61.97	100	6,576,835	100

สภาพปัญหา (ทางกายภาพ / บริหาร จัดการ)

สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้อง

ต้นน้ำเสื่อมโทรม

แหล่งน้ำต้นเขิน

การรูกำลำเส้นทางน้ำ

ขาดแคลนน้ำ
อุปโภค-บริโภค

น้ำอุตสาหกรรมไม่พอใช้

คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

ปัญหาน้ำท่วม

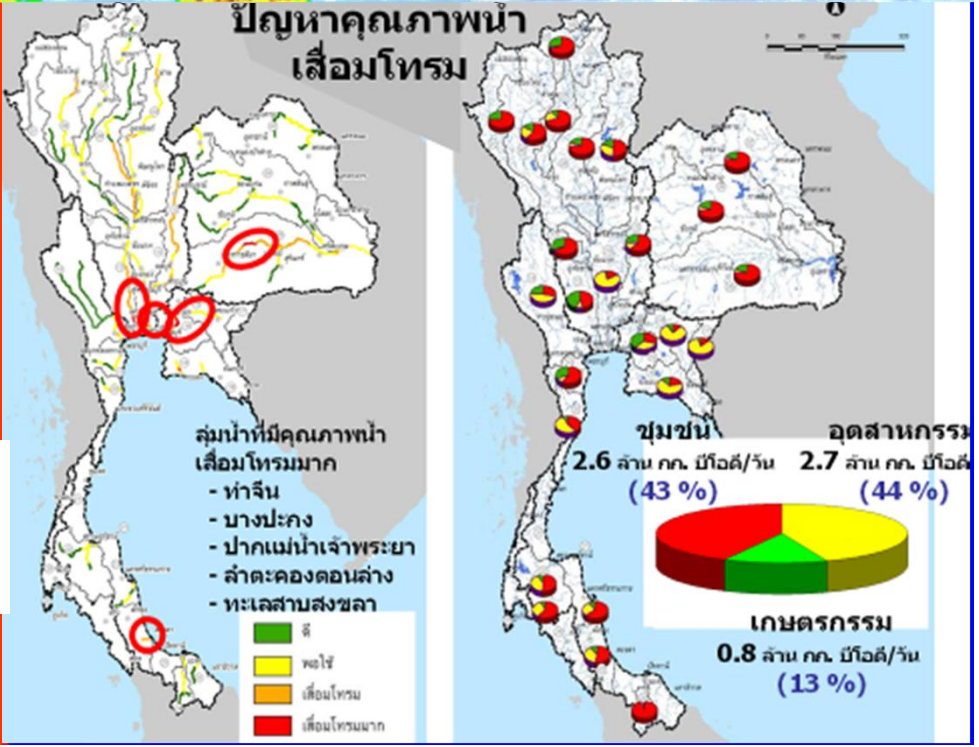
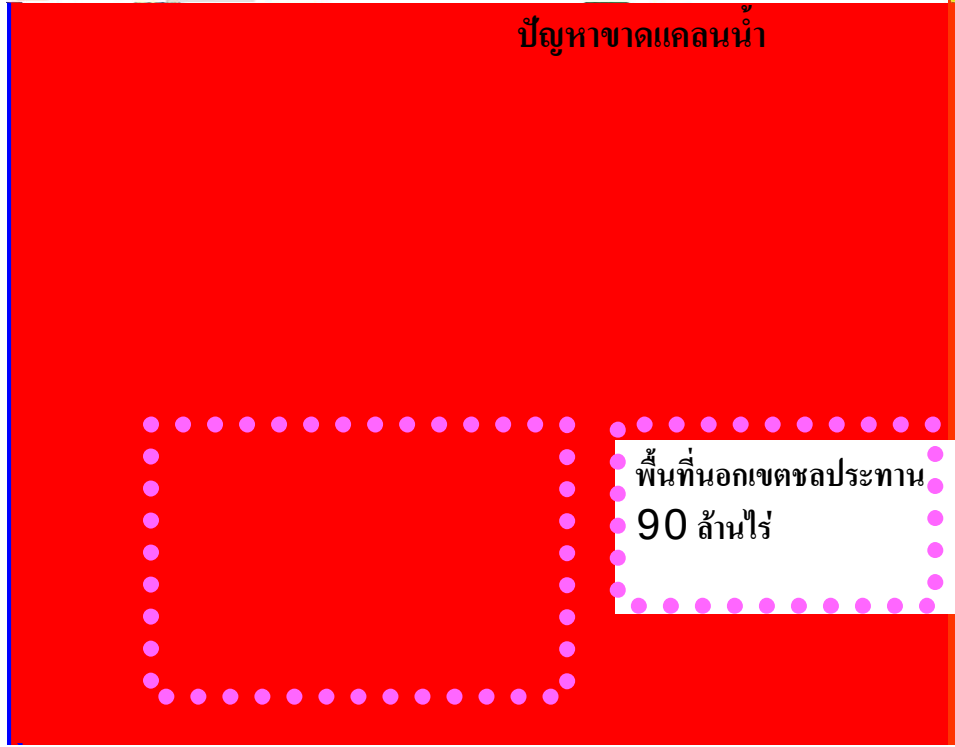
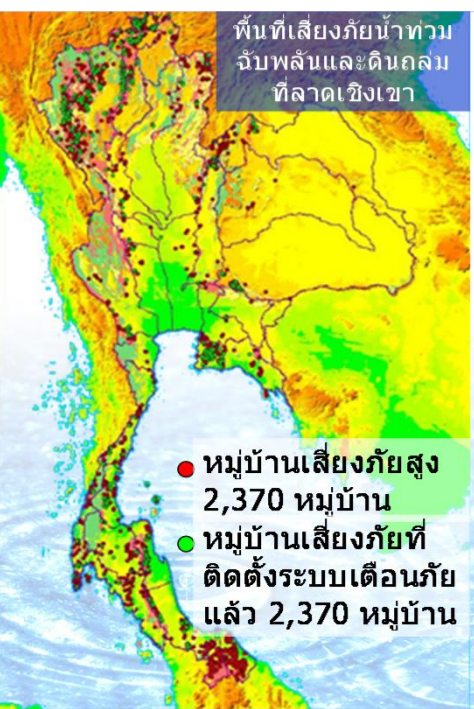
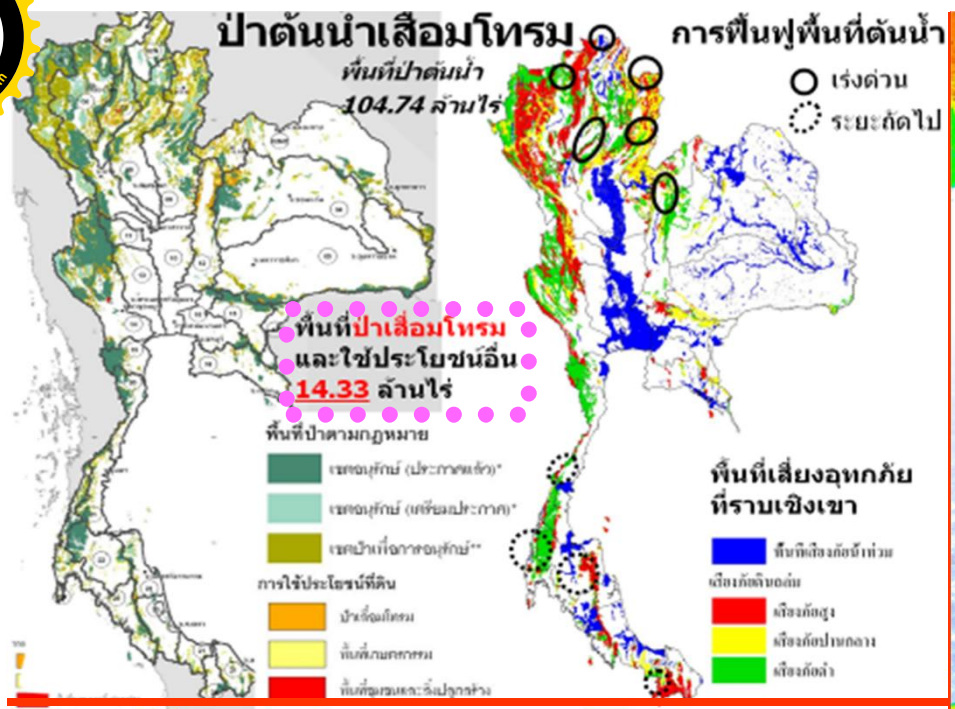

พื้นที่ชุ่มน้ำเสื่อมโทรม

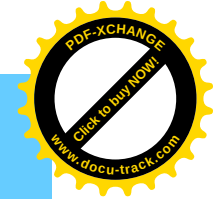
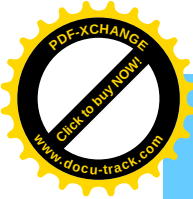
ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

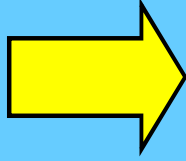

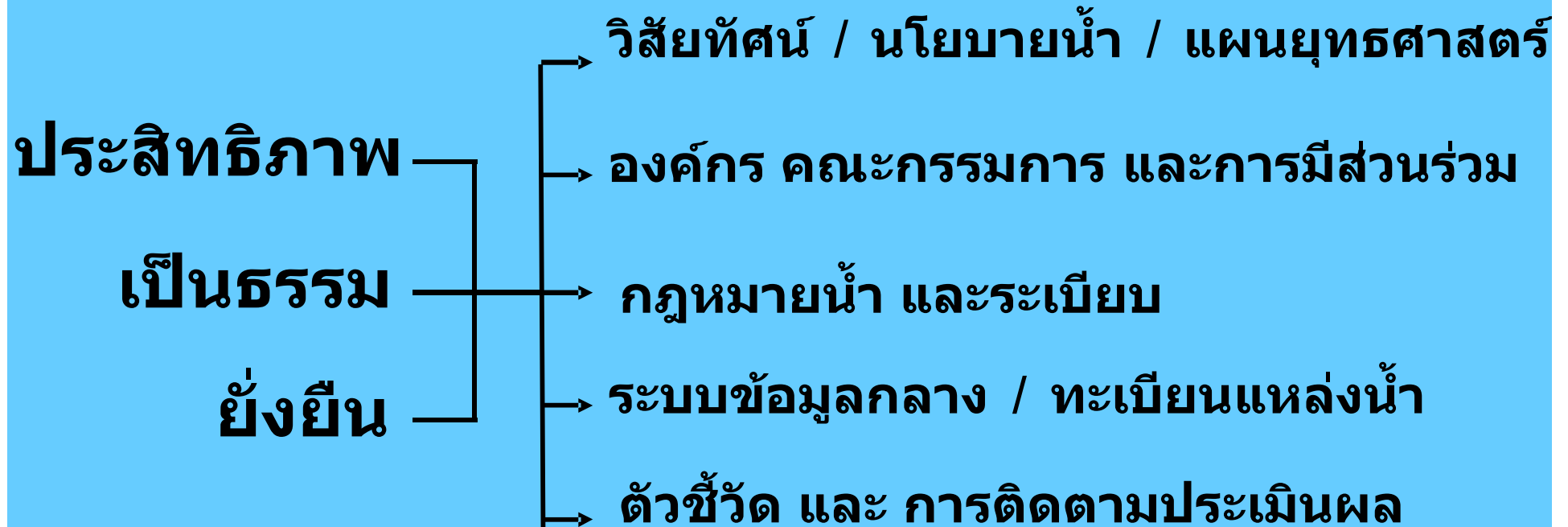
สภาพปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

- **นโยบาย** : การขาดเอกภาพในการกำหนดนโยบาย
- **องค์กร** : มีความซ้ำซ้อน ขาดการประสานงาน
ขาดการมีส่วนร่วม
- **กฎหมาย ระเบียบ** : ล้าสมัย เฉพาะด้าน ไม่มีใน
ภาพรวม
- **ระบบข้อมูล** : ไม่มีฐานข้อมูลรวมและระบบ
เครือข่าย

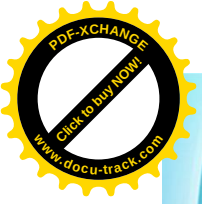
กรอบแนวคิด

กระบวนการ/มาตรการ

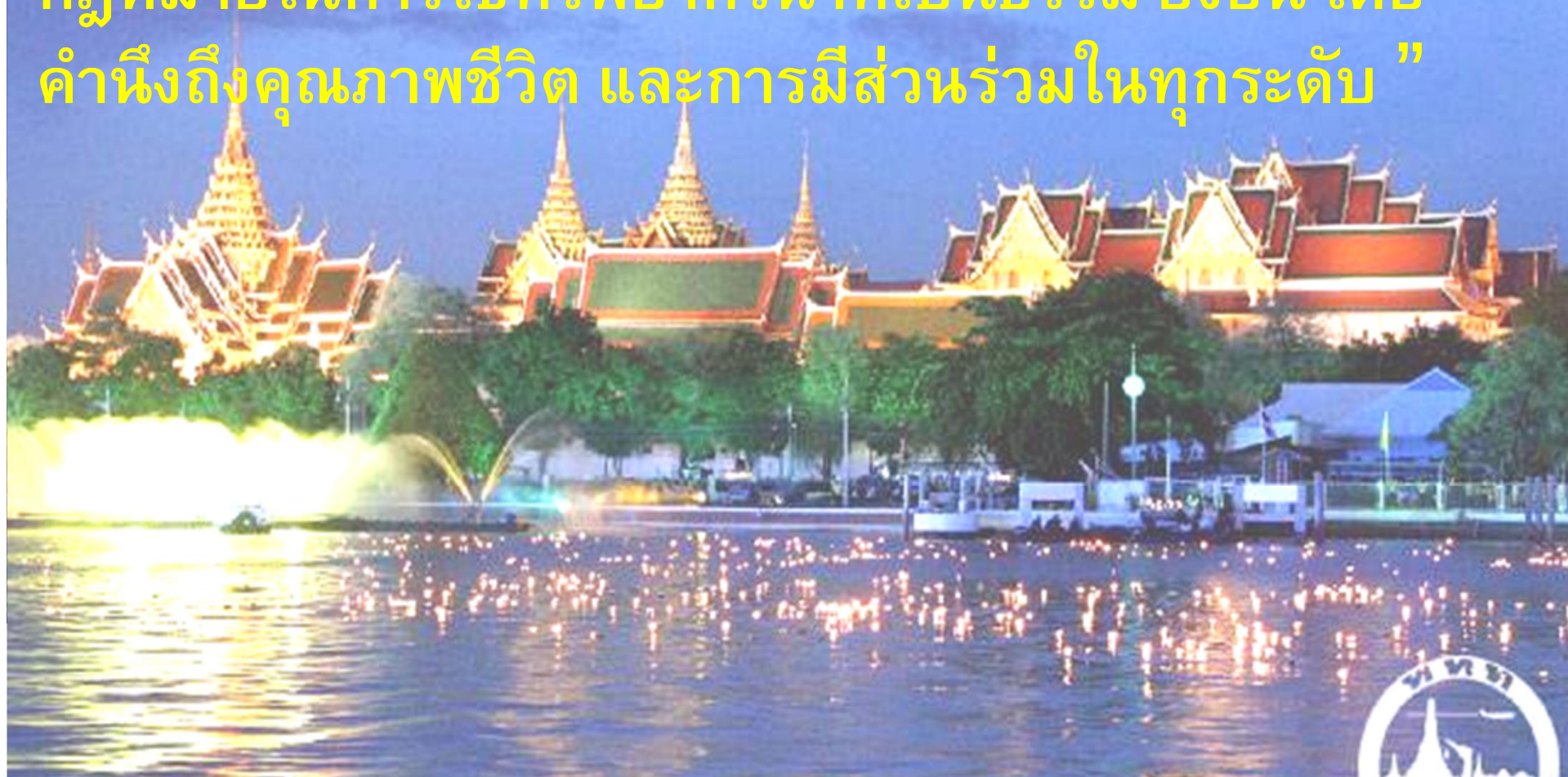

การดำเนินงานที่ผ่านมา

วิสัยทัศน์น้ำแห่งชาติ

“ภายในปี 2568 ประเทศไทยจะมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ และมีคุณภาพ โดยมีระบบการบริหารจัดการองค์กร ระบบกฎหมายในการใช้ทรัพยากรน้ำที่เป็นธรรม ยั่งยืน โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมในทุกกระดับ ”

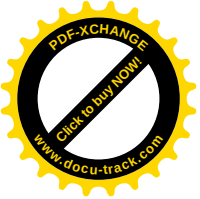

นโยบายน้ำแห่งชาติ

1. เร่งรัดให้มีพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำเป็นกฎหมายหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ
2. จัดให้มีองค์กรเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติในระดับลุ่มน้ำและระดับท้องถิ่นที่มีกฎหมายรองรับ
3. เน้นการจัดสรรน้ำที่เหมาะสมและเป็นธรรมสำหรับการใช้น้ำด้านต่างๆ
4. กำหนดทิศทางที่ชัดเจนในการจัดหาน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำ
5. จัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
6. พัฒนาและบรรจุความรู้เรื่องน้ำในหลักสูตรของทุกระดับการศึกษาเพื่อปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าของน้ำ
7. สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วม
8. เร่งรัดให้มีการวางแผนการบรรเทาและแก้ไขปัญหอุทกภัยและภัยแล้ง
9. สนับสนุนงบประมาณสำหรับแผนปฏิบัติการตามนโยบาย

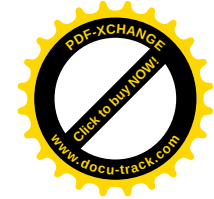
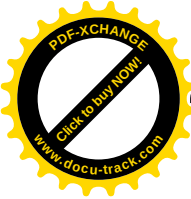

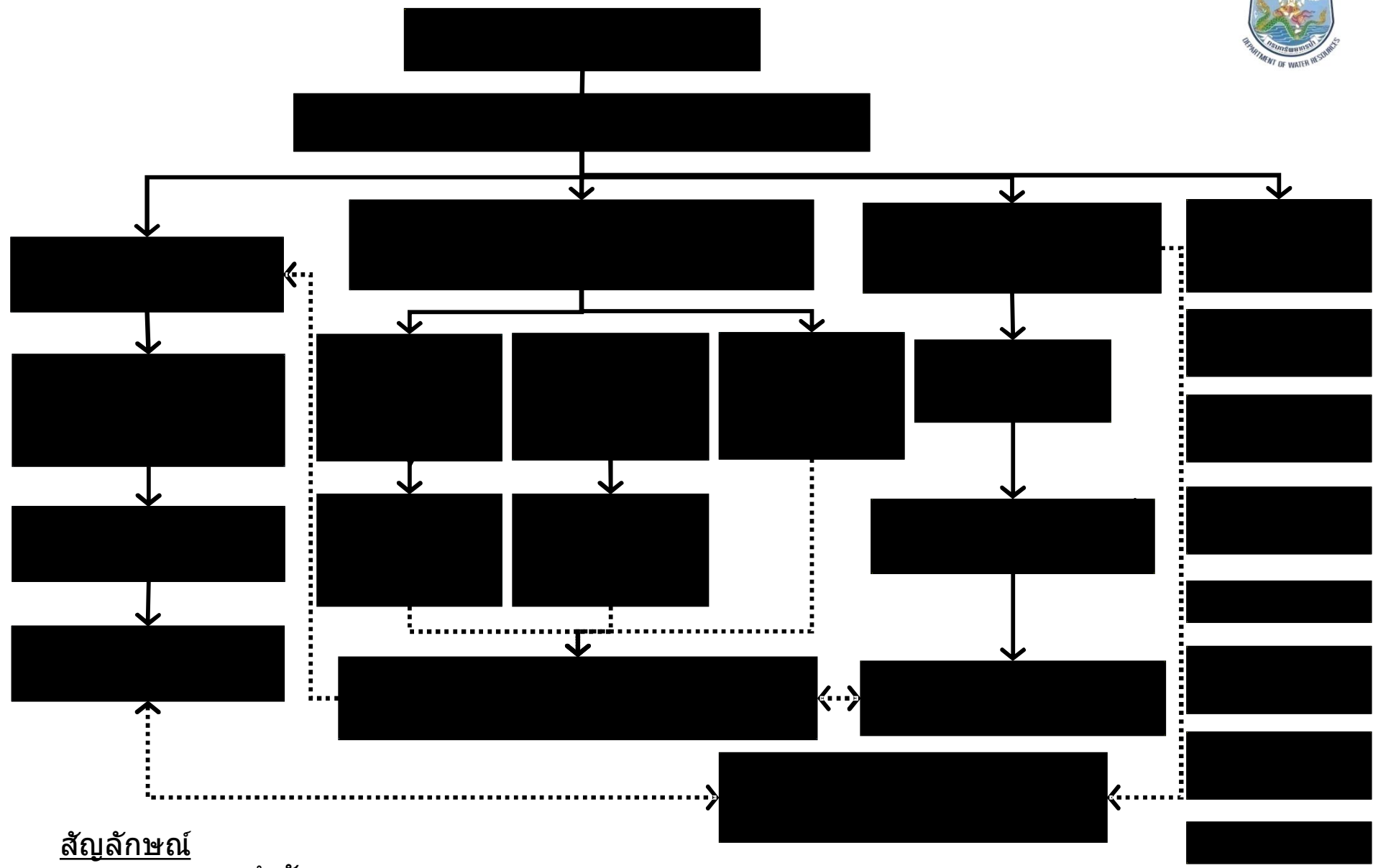
ระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ.2550

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

- **เสนอแนะนโยบาย** แผนงาน แผนปฏิบัติการต่อ **กรม.**
- **เสนอ กรม.** เกี่ยวกับ**กรอบงบประมาณ**
- **ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริหาร**
ทรัพยากรน้ำตามที่**คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอ**
- **ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุน และเร่งรัดการดำเนินการของ**
คณะกรรมการลุ่มน้ำ **ส่วนราชการ อปท. และภาคเอกชน**
- **กำหนดลำดับความสำคัญเพื่อการจัดสรรและควบคุมการใช้**
ทรัพยากรน้ำใน**ภาคการใช้น้ำ**ด้านต่างๆ
- **กำหนดแนวทาง ติดตาม ประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้าน**
ทรัพยากรน้ำ ให้ **อปท.**

โครงสร้างองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของชาติ

สัญลักษณ์
→ การกำกับดูแล
←.....→ การประสานงาน

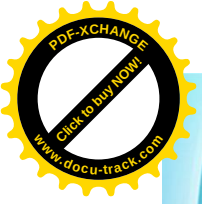
ร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำ

1. **กรม. มีมติเมื่อ 29 พฤษภาคม 2550 อนุมัติในหลักการร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ....** ตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอ กรม. คณะที่ 1 และส่งให้ สนง.คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา
2. **สนง.คณะกรรมการกฤษฎีกา** ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)เพื่อพิจารณาและได้พิจารณาร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำแล้วเสร็จตามเรื่องเสร็จที่ 670/2550
3. **กรม.ได้เสนอร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยผ่านวาระรับหลักการและได้มีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.... โดยคณะกรรมการวิสามัญฯได้พิจารณาแล้วเสร็จ แต่อายุของสภานิติบัญญัติได้สิ้นสุดลงก่อนการพิจารณาร่าง และรัฐบาลในสมัยต่อมาได้มีมติไม่ยืนยันร่าง พรบ.ที่ค้างอยู่ในสภา ร่าง พรบ.ดังกล่าวจึงตกไป**
4. **ปี 2553 คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอ กนช. ได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.... เพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยดำเนินการแล้วเสร็จ และทน.เสนอให้ ทส.พิจารณา โดย รวบ.ทส.เห็นสมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีบังคับใช้ไปพลางก่อน**

ร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำ

5. ปี 2554- 2555 ทส.โดยกรมทรัพยากรน้ำพิจารณาแล้ว เพื่อให้มีกฎหมายแม่บทสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำของประเทศอย่างเป็นระบบ จึงได้เสนอให้มีการบรรจุร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ... เข้าสู่แผนนิติบัญญัติ ปี 2555-2558
6. ครม.มีมติเมื่อ 13 ธันวาคม 2554 เห็นชอบแผนการตรากฎหมายที่จำเป็นต่อการดำเนินนโยบายและแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2555-2558 (แผนนิติบัญญัติ) ตามที่ สนง.กฤษฎีกา เสนอ
7. ร่าง พรบ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.... เป็นร่างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่ 5 นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะเสนอร่างกฎหมายต่อ ครม.ภายในปี พ.ศ.2557

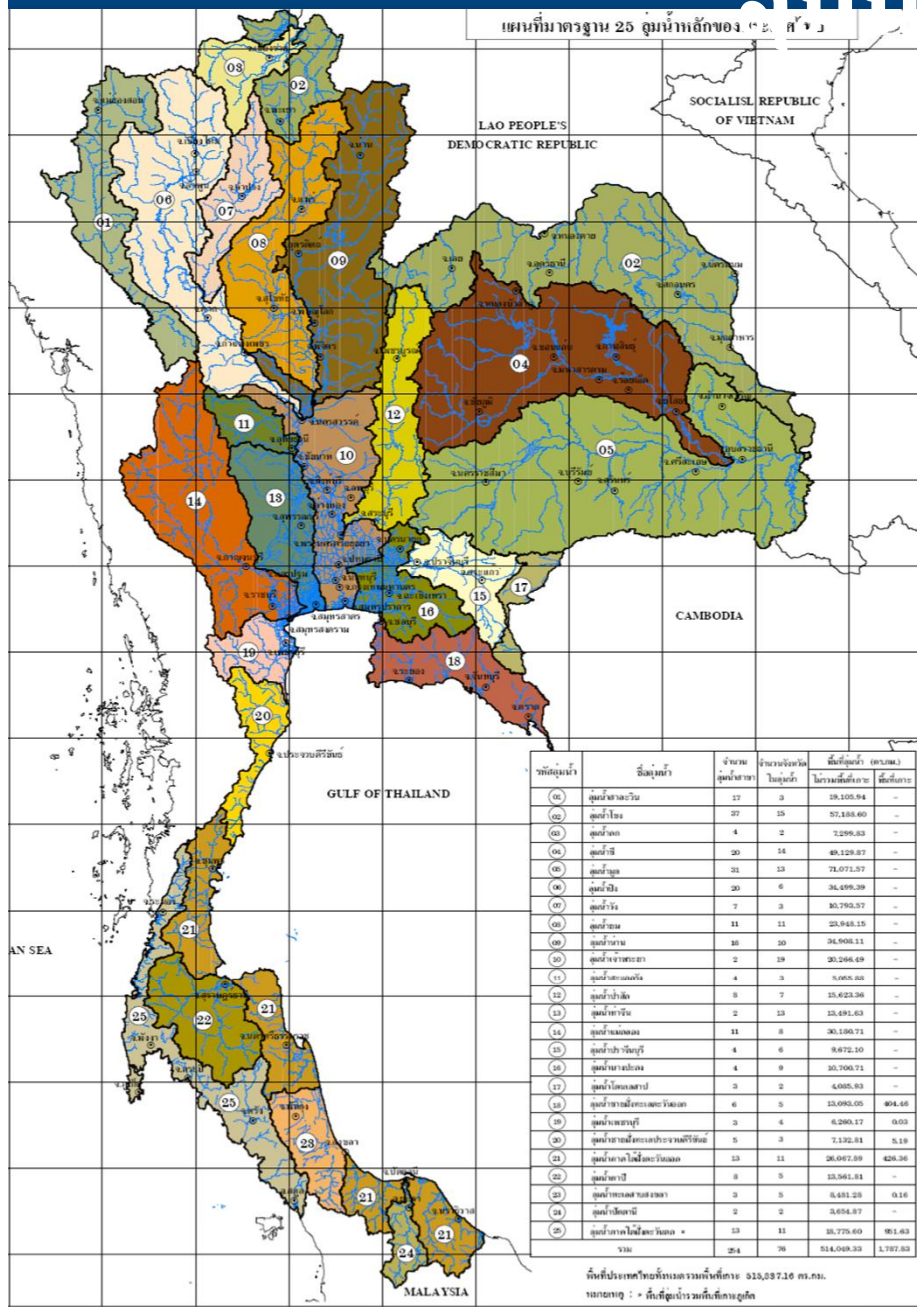

ข้อมูลเกี่ยวกับลุ่มน้ำ

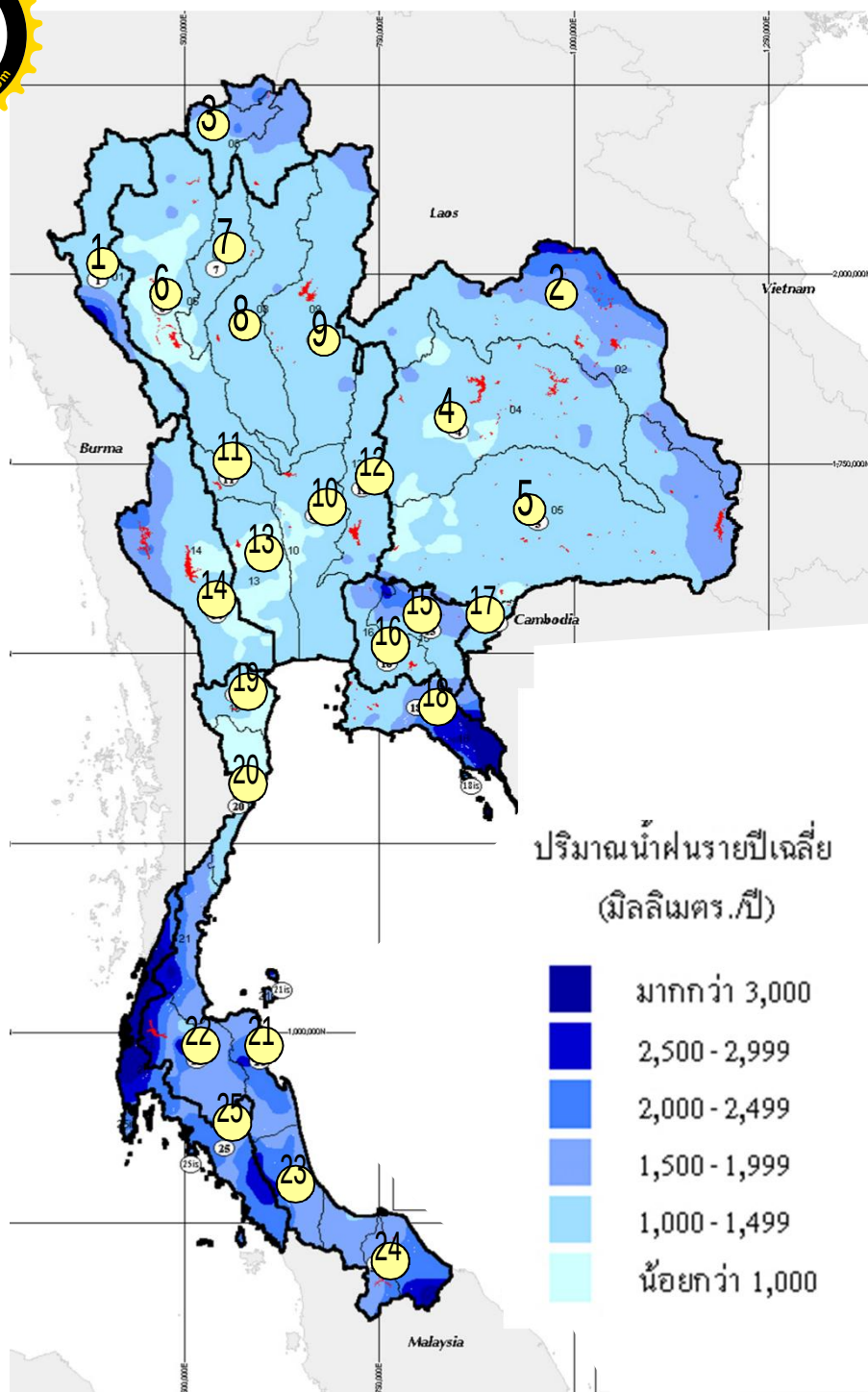

ลุ่มน้ำในประเทศไทยแบ่งเป็น 25 ลุ่มน้ำ 254

ลุ่มน้ำสาขา

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	จำนวนลุ่มน้ำสาขา	จำนวนจังหวัดในลุ่มน้ำ	พื้นที่ลุ่มน้ำ (ตร.กม.)	
				ไม่รวมพื้นที่เกาะ	พื้นที่เกาะ
01	ลุ่มน้ำสาละวิน	17	3	19,105.94	-
02	ลุ่มน้ำโขง	37	15	57,188.60	-
03	ลุ่มน้ำกก	4	2	7,299.83	-
04	ลุ่มน้ำชี	20	14	49,129.87	-
05	ลุ่มน้ำมูล	31	13	71,071.57	-
06	ลุ่มน้ำปิง	20	6	34,499.39	-
07	ลุ่มน้ำวัง	7	3	10,793.57	-
08	ลุ่มน้ำยม	11	11	23,948.15	-
09	ลุ่มน้ำน่าน	16	10	34,908.11	-
10	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2	19	20,266.49	-
11	ลุ่มน้ำสะแกกรัง	4	3	5,055.88	-
12	ลุ่มน้ำป่าสัก	8	7	15,623.36	-
13	ลุ่มน้ำท่าจีน	2	13	13,491.63	-
14	ลุ่มน้ำแม่กลอง	11	8	30,180.71	-
15	ลุ่มน้ำปรัจจินบุรี	4	6	9,672.10	-
16	ลุ่มน้ำบางปะกง	4	9	10,700.71	-
17	ลุ่มน้ำโตนเลสาป	3	2	4,085.93	-
18	ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก	6	5	13,093.05	404.46
19	ลุ่มน้ำเพชรบุรี	3	4	6,260.17	0.03
20	ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์	5	3	7,132.81	5.19
21	ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก	13	11	26,067.89	426.36
22	ลุ่มน้ำตาปี	8	5	13,561.81	-
23	ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	3	5	8,481.28	0.16
24	ลุ่มน้ำปัตตานี	2	2	3,654.87	-
25	ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	13	11	18,775.60	951.63
รวม		254	76	514,049.33	1,787.83

ปริมาณฝนเฉลี่ย
1,426 มม./ปี

ลุ่มน้ำสายหลัก 25 ลุ่มน้ำ

1.สาละวิน	14.แม่กลอง
2.โขง	15.ปราจีน
3.กก	16.บางปะกง
4.ชี	17.โตนเลสาป
5.มูล	18.ชายฝั่งทะเล ตะวันออก
6.ปิง	19.เพชรบุรี
7.วัง	20.ชายฝั่งทะเลตะวันตก
8.ยม	21.ภาคใต้ฝั่งตะวันออก
9.น่าน	22.ตาปี
10.เจ้าพระยา	23.ทะเลสาบสงขลา
11.สะแกกรัง	24.ปัตตานี
12.ป่าสัก	25.ภาคใต้ฝั่งตะวันตก
13.ท่าจีน	

ป่าต้นน้ำเสื่อมโทรม

พื้นที่ป่าต้นน้ำ
104.74 ล้านไร่

พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม
และใช้ประโยชน์อื่น
14.33 ล้านไร่

พื้นที่ป่าตามกฎหมาย

- เขตอนุรักษ์ (ประกาศแล้ว)*
- เขตอนุรักษ์ (เตรียมประกาศ)*
- เขตป่าเพื่อการอนุรักษ์**

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

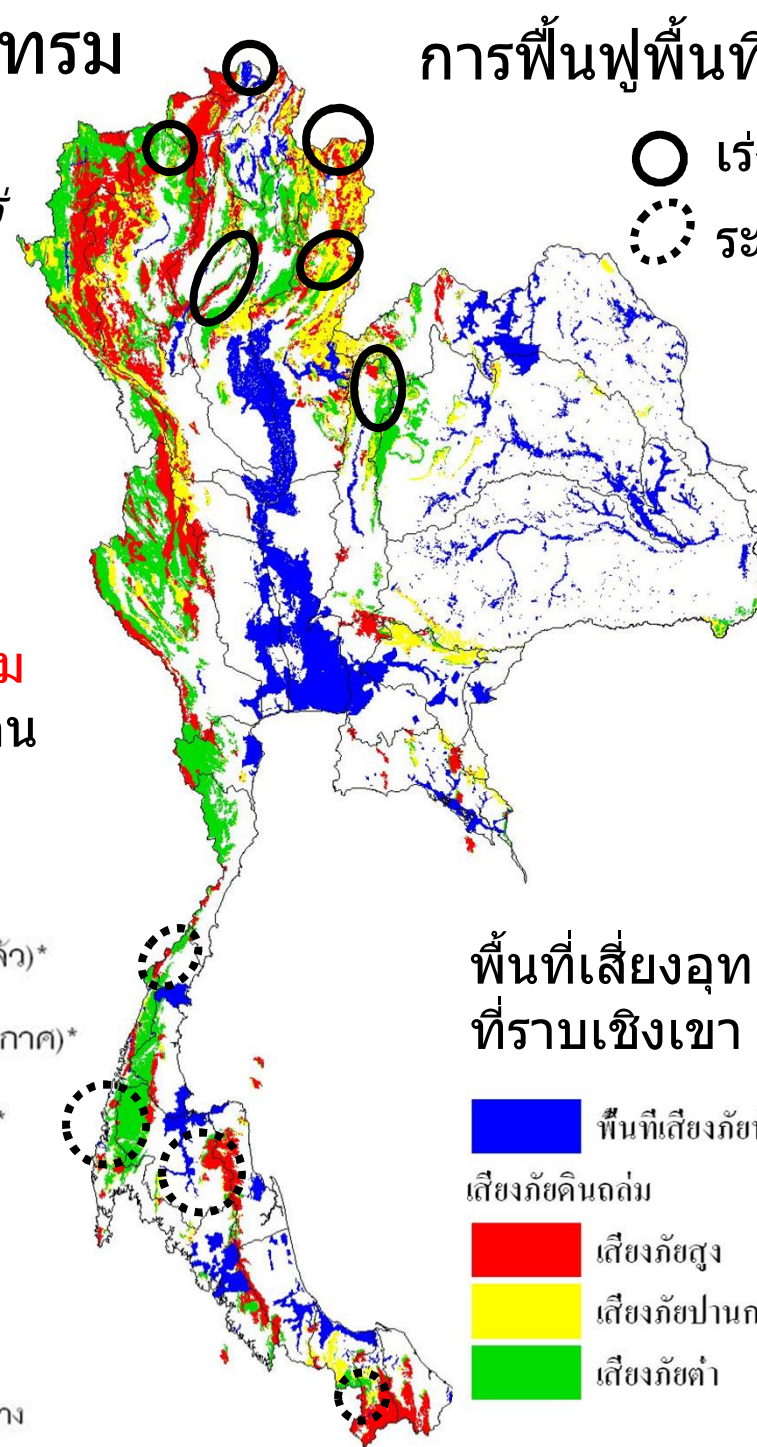
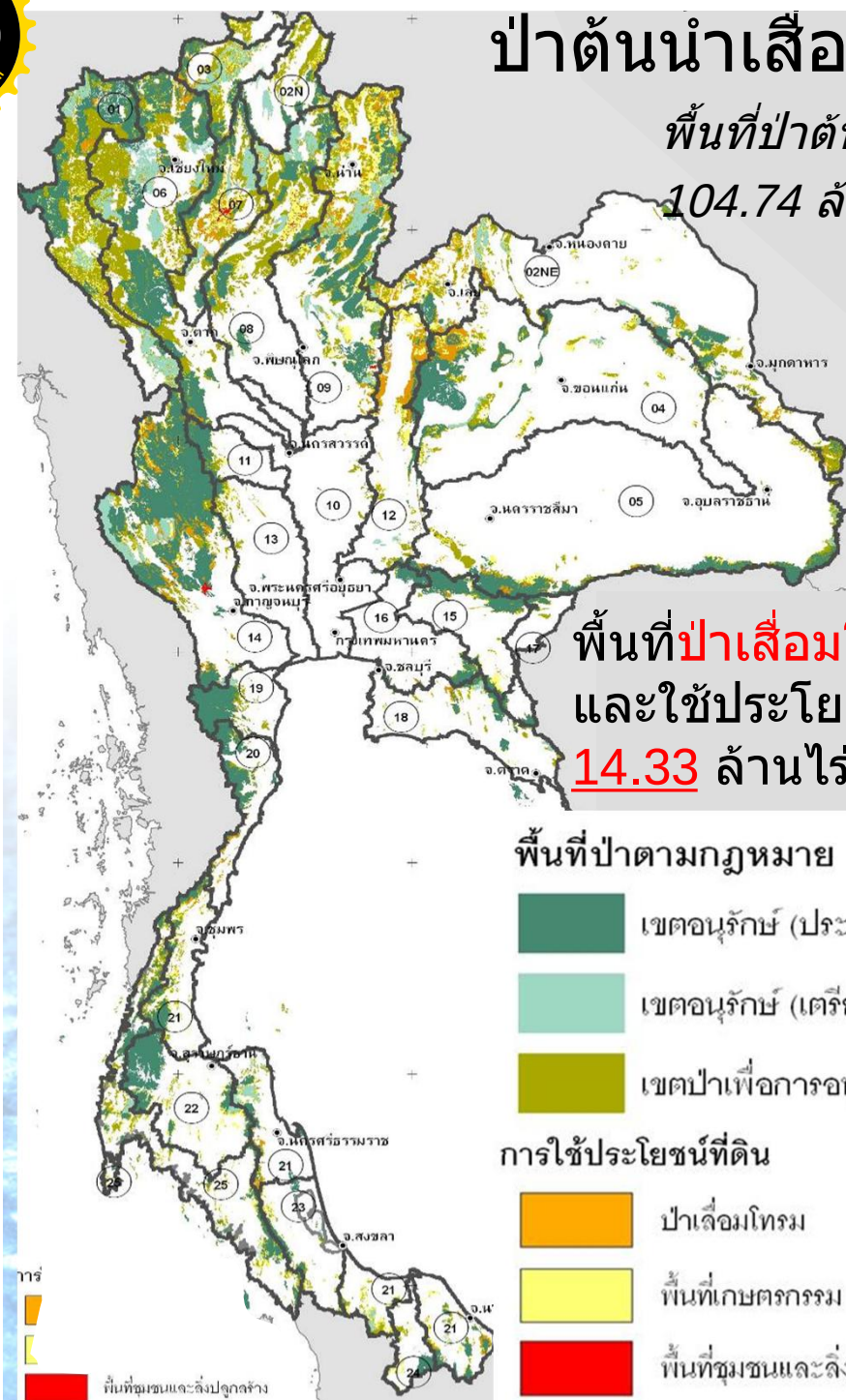
- ป่าเสื่อมโทรม
- พื้นที่เกษตรกรรม
- พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

การฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำ

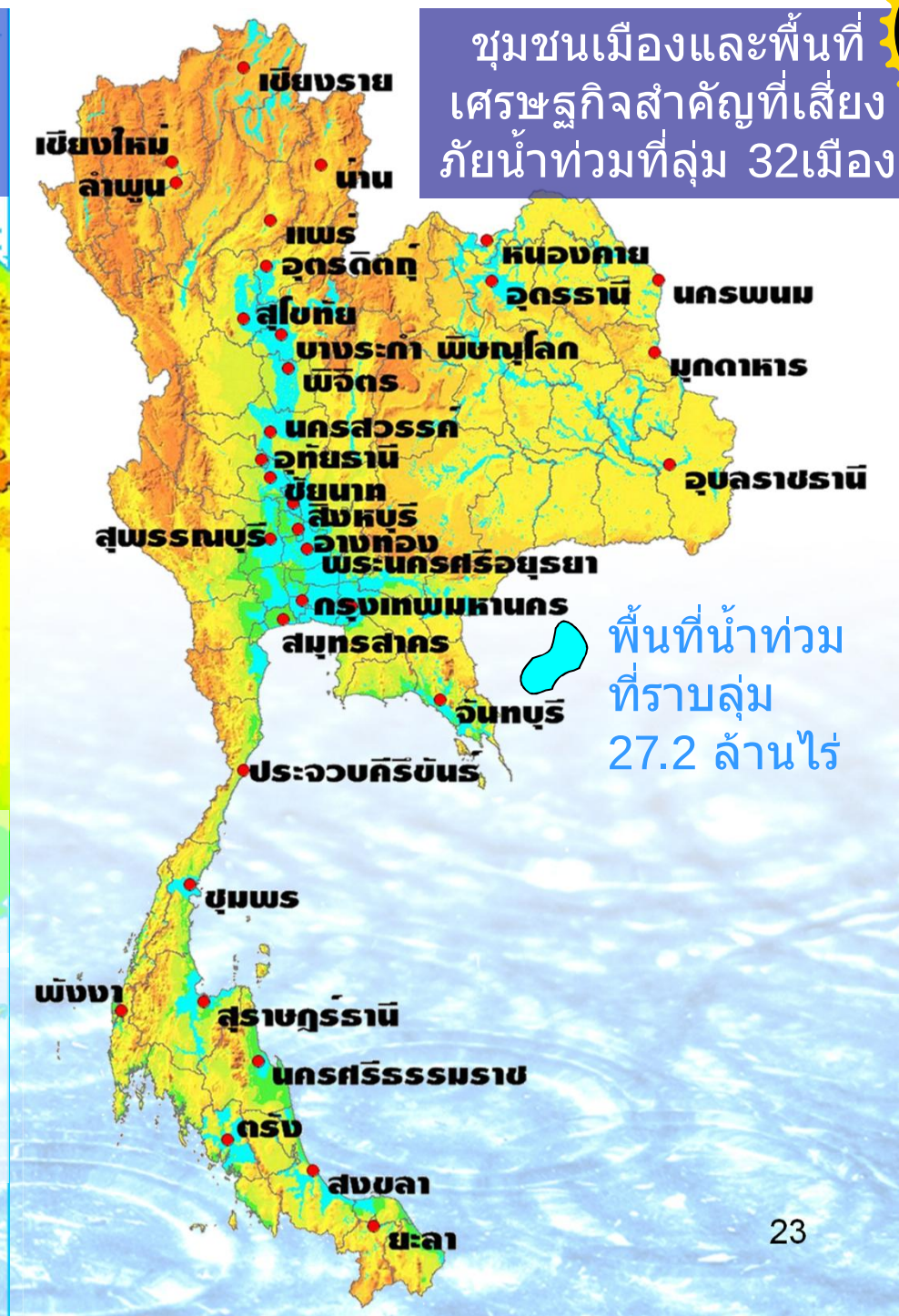
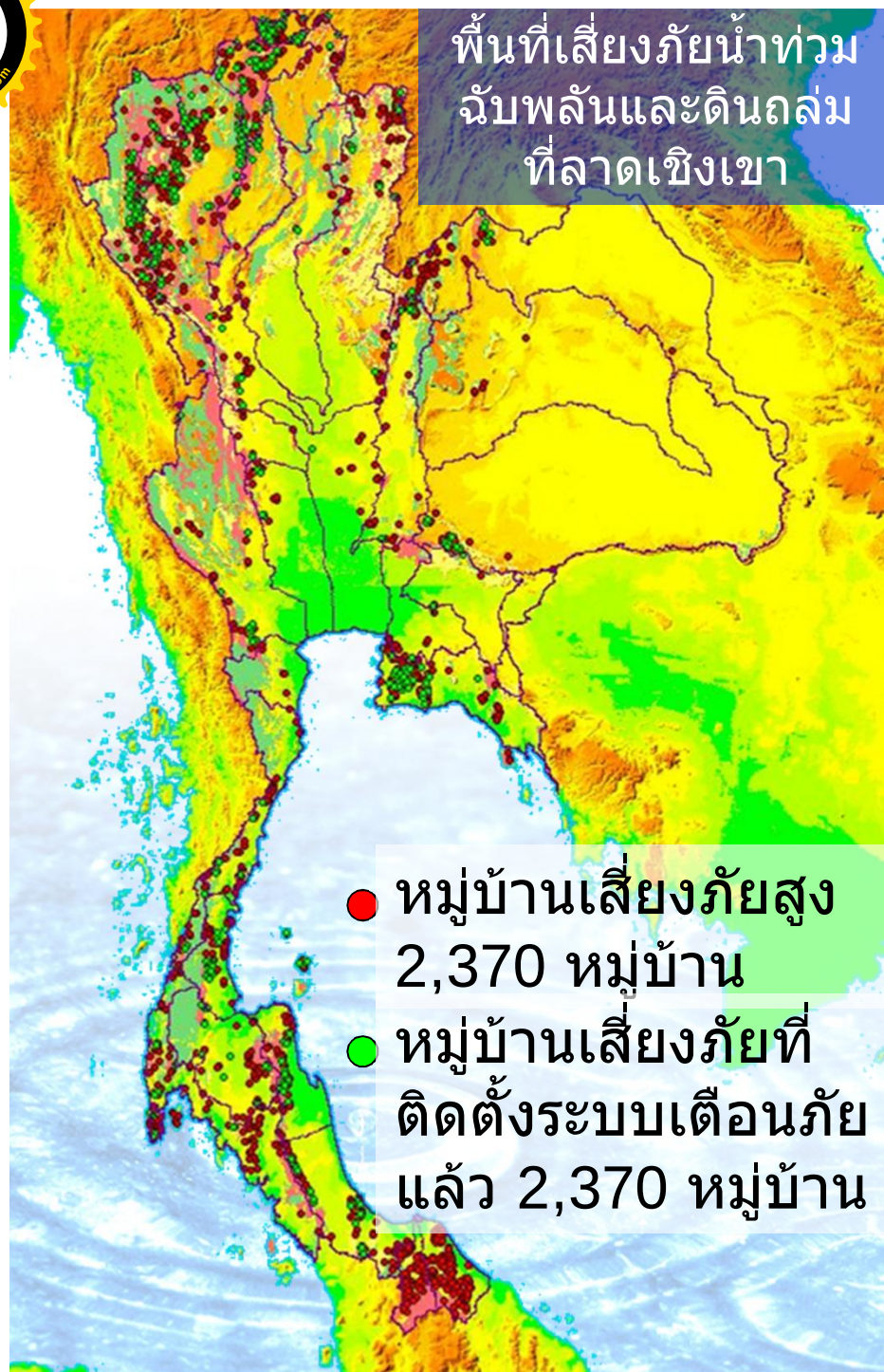
- เร่งด่วน
- ระยะถัดไป

พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ที่ราบเชิงเขา

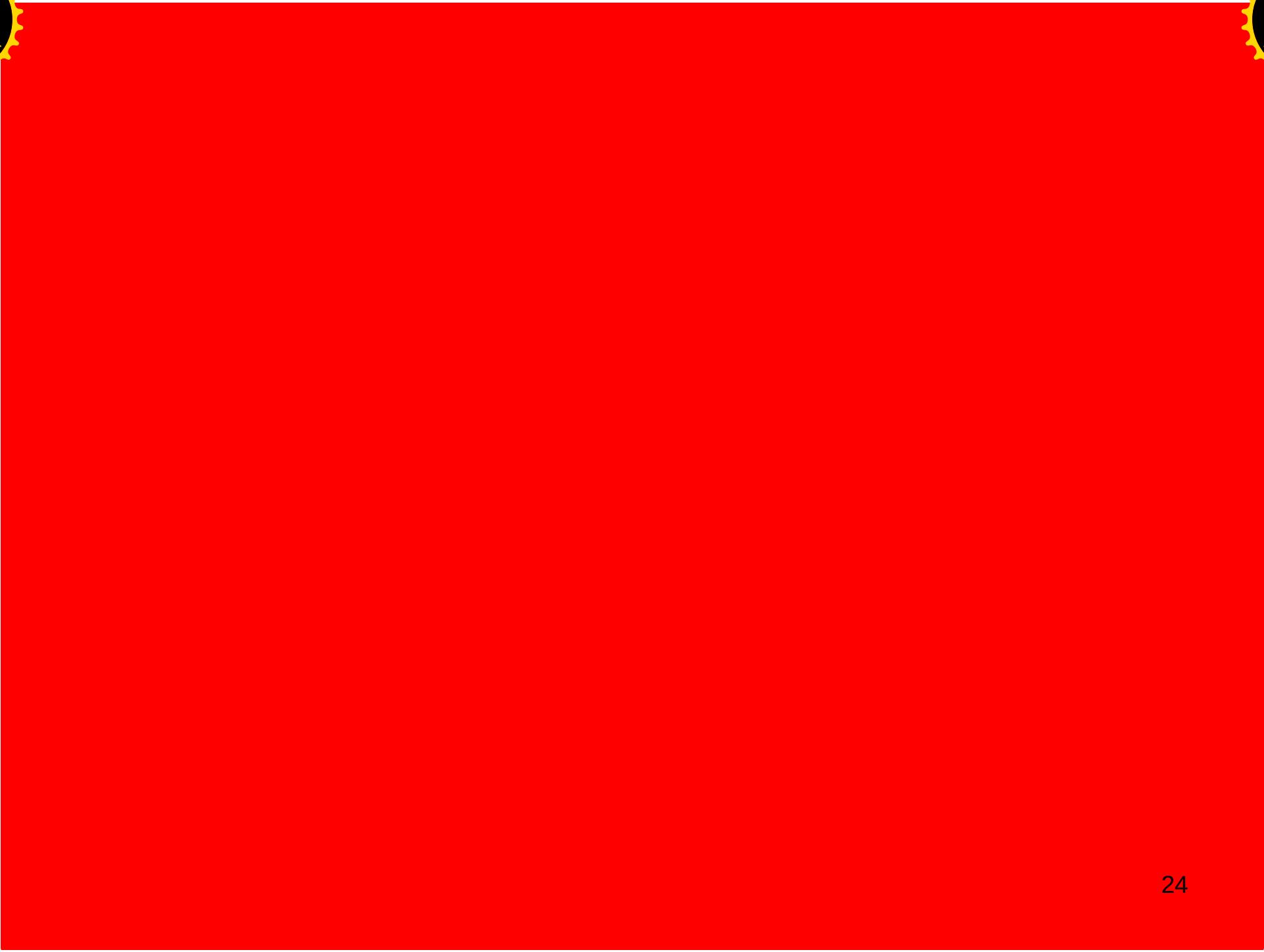
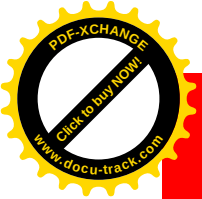
- พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม
- เสี่ยงดินถล่ม
- เสี่ยงภัยสูง
- เสี่ยงปานกลาง
- เสี่ยงต่ำ

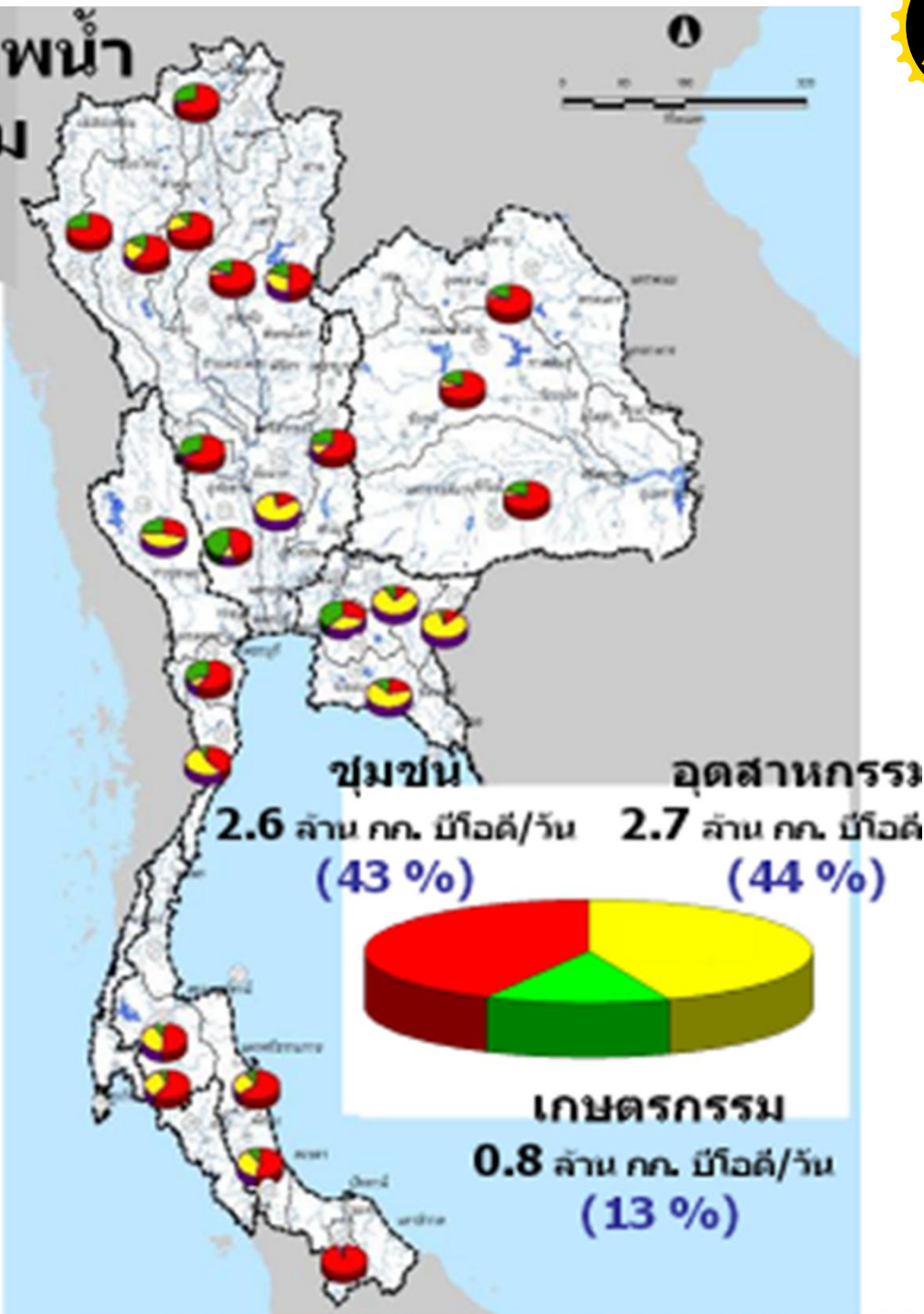

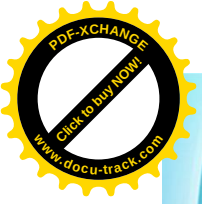

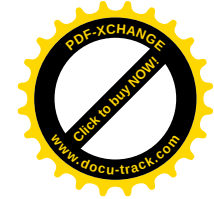
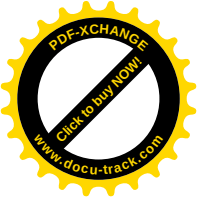
ปัญหาคุณภาพน้ำ เสื่อมโทรม

องค์กรลุ่มน้ำ

ระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ.2550

คณะกรรมการลุ่มน้ำ

- เสนอ กนช. เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และแนวทางแก้ไข ปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ
- จัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ
- ประสานจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ
- จัดลำดับความสำคัญ กำหนดปริมาณและมาตรการในการ จัดสรรน้ำ ให้เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ
- ติดตามและประเมินผลการทำงานของส่วนราชการส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำ อปท.
- ประนีประนอม โกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งและแก้ไข ปัญหา
- ประสานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำกับ คณะกรรมการลุ่มน้ำอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ประชาสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจกับ ประชาชน

สัดส่วนคณะกรรมการลุ่มน้ำ จำนวน 35 คน ประกอบด้วย

- หน่วยงานราชการ 17คน
- กลุ่มองค์กรปกครองท้องถิ่น 6 คน (อบจ. อบต. เทศบาล)
- กลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ 6 คน (ภาคเกษตรกรรม
อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว/บริการ)
- ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน (สถาบันการศึกษา
ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน)

โครงสร้างองค์กรบริหารจัดการลุ่มน้ำ

องค์กร

ระดับชาติ

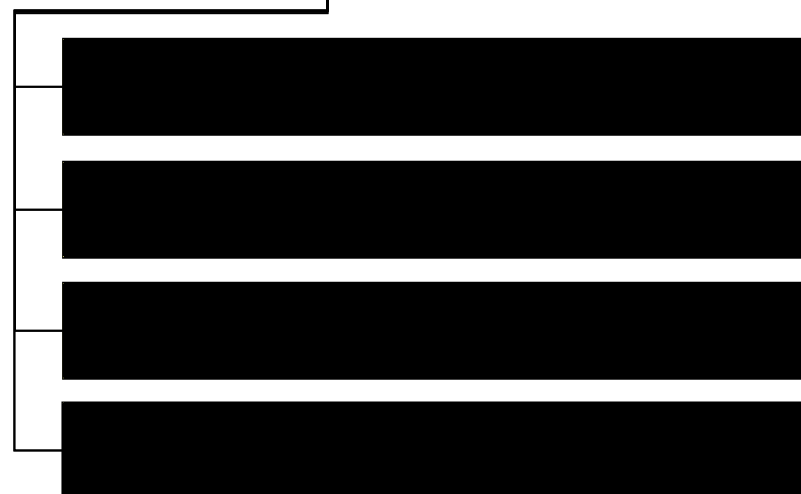
คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

องค์กรระดับลุ่มน้ำ

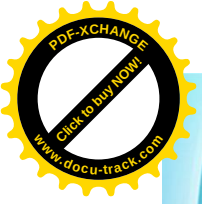
คณะกรรมการลุ่มน้ำ

สำนักงานทรัพยากรน้ำ

คณะอนุกรรมการด้าน
บริหารจัดการและวิชาการ

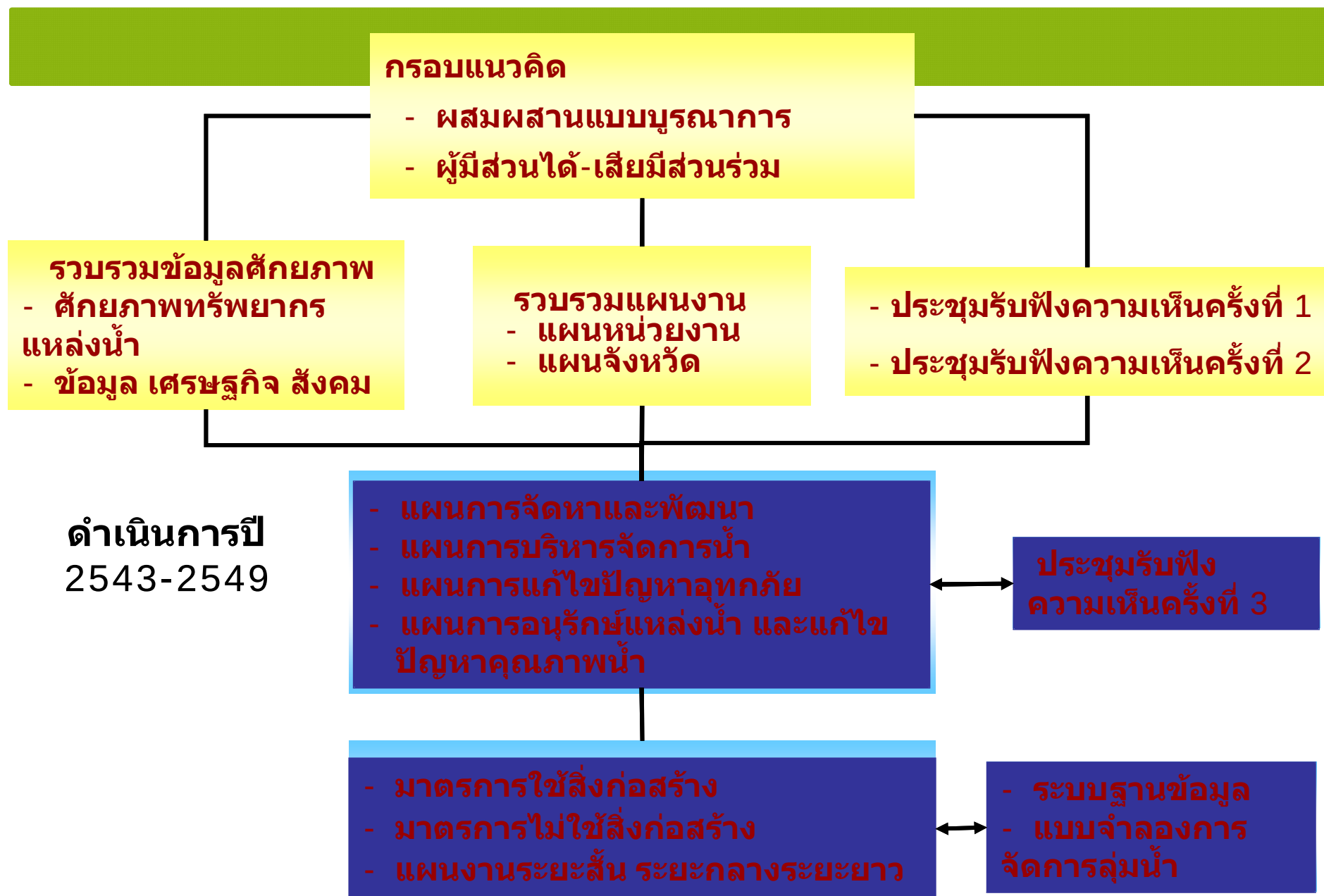

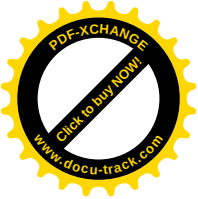

แผนการบริหาร จัดการลุ่มน้ำ

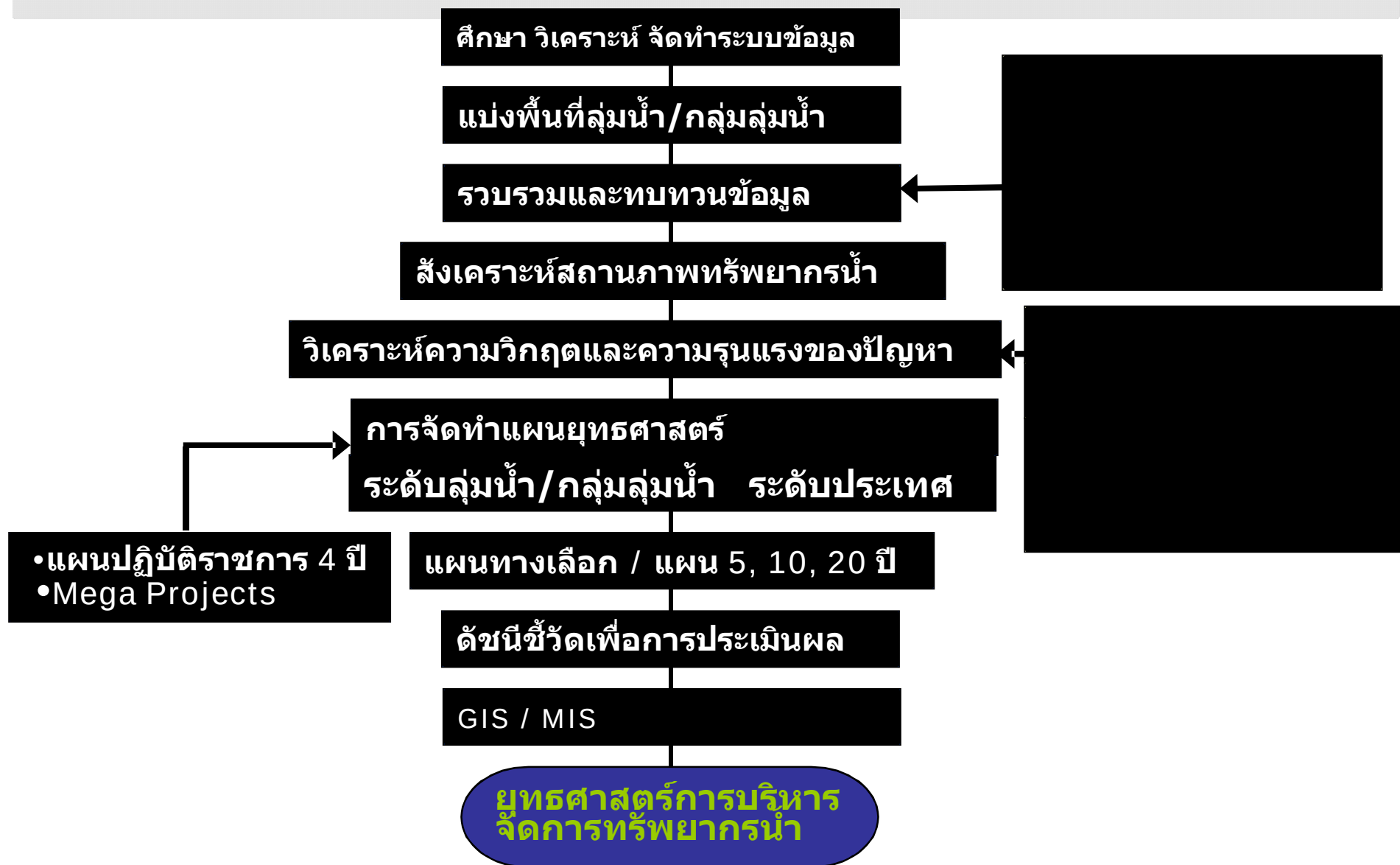
แผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

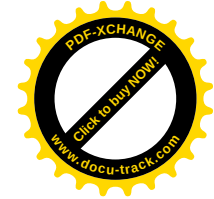
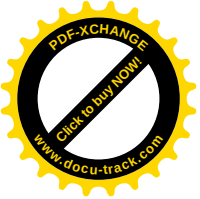
แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 25 ลุ่มน้ำ ปี 2550

กรอบแนวคิดในการจัดทำแผน

- 1) กำหนดกลุ่มยุทธศาสตร์โดยบูรณาการกับ
ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
  - การพัฒนาที่ยั่งยืน
  - เชิงรุก
  - การปรับเปลี่ยน
- 2) การจัดแผนงานโครงการเป็นกลุ่มให้สอดคล้อง
กับกลุ่มยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้
- 3) เน้นการมีส่วนร่วมในพื้นที่ ลุ่มน้ำกับหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 4) เน้นการประสานงานกับทุกหน่วยงาน องค์กร
ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ คือ
  - 1) อนุรักษ์ ป่าไม้ พื้นที่ป่าต้นน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน
  - 2) เก็บกักน้ำให้พอเพียงและใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 3) อนุรักษ์ ป่าไม้ พัฒนา และใช้ประโยชน์แหล่งน้ำธรรมชาติ
  - 4) ปรับปรุงและพัฒนาระบบ กระจายน้ำให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
  - 5) ลดพื้นที่ความเสี่ยงภัยจากอุทกภัย
  - 6) ปรับปรุง พื้นฟูคุณภาพน้ำทุกลุ่มน้ำ
  - 7) สร้างดุลยภาพการใช้น้ำให้ทุกภาค
2. ยุทธศาสตร์เชิงรุก ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ
  - 8) การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน
  - 9) การพัฒนาเครือข่ายน้ำ
  - 10) การเพิ่มมูลค่าน้ำ
3. ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ คือ
  - 11) เสริมสร้างศักยภาพการจัดการแบบบูรณาการและมีส่วนร่วม
  - 12) การพัฒนาระบบฐานข้อมูล องค์ความรู้และเทคโนโลยี

เป้าหมายเชิงปริมาณ

- 1) ประชากรควรมีประมาณ 72-80 ล้านคน
- 2) พื้นที่ป่าไม้ 33 % พื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่า 18 %
- 3) พื้นที่เหมาะสมทำการเกษตร 32.2 ล้านไร่ และ
เหมาะสมปลูกพืชไร่ 36 ล้านไร่
- 4) พัฒนาให้มีน้ำใช้การได้ 66,000 ล้าน ลบ.ม.
ปัจจุบันมี 45,000 ล้าน ลบ.ม.
- 5) การนําน้ำใต้ดินมาใช้เฉลี่ยปีละ 6,000 ล้าน ลบ.ม.
- 6) ถ้ามีการผันน้ำจากลุ่มน้ำภายในและภายนอก
ประเทศ ประมาณ 8,000 ล้าน ลบ.ม.

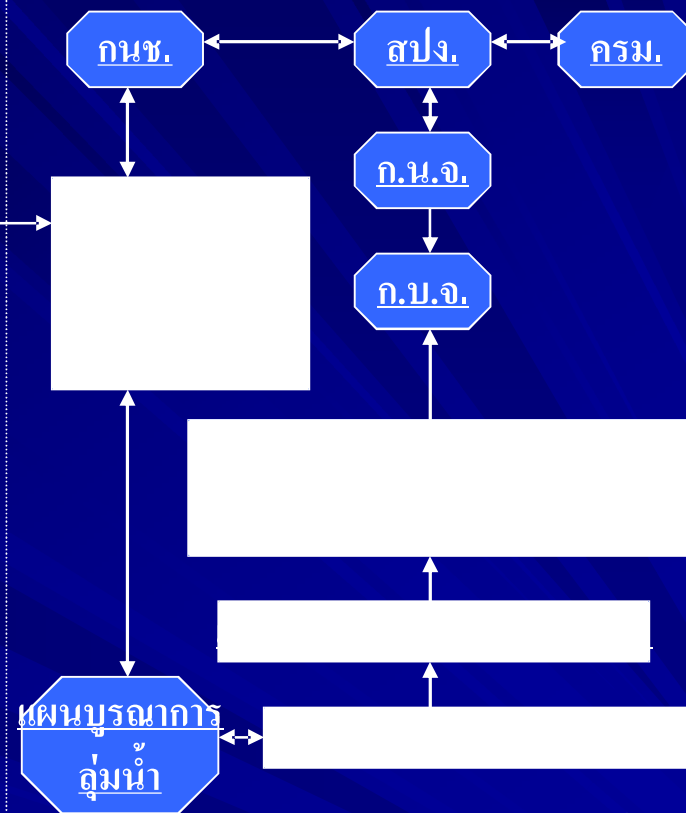
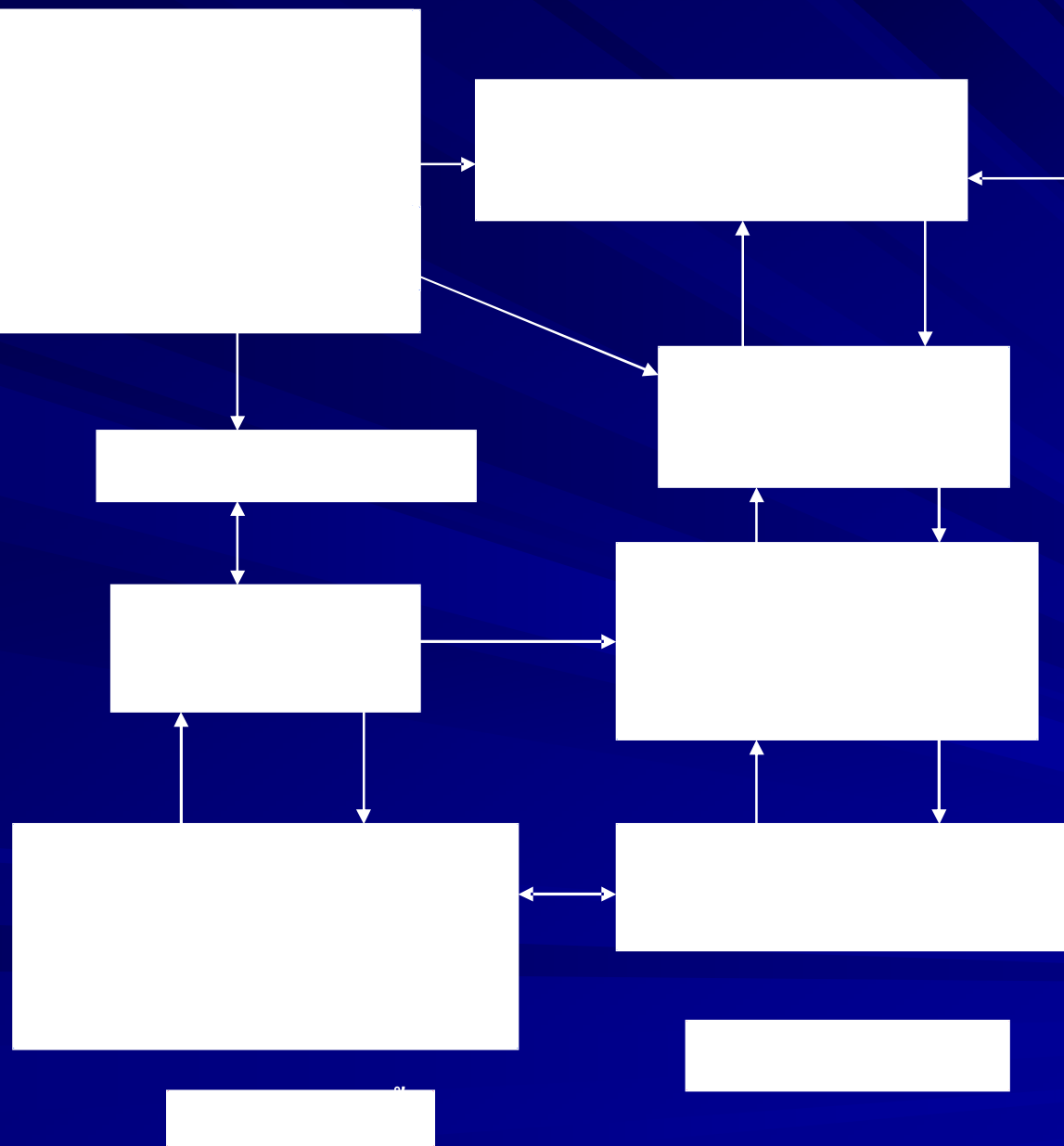
เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. ควบคุม ลดความต้องการ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในด้านต่างๆ
2. พัฒนาระบบเกษตรน้ำฝน และแหล่งน้ำในไร่นา และปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม
3. จัดการและควบคุมการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถจัดการน้ำข้ามลุ่มน้ำได้
4. กำหนดให้มีน้ำรักษาระบบนิเวศในลุ่มน้ำ ประมาณร้อยละ 15-20
5. สามารถป้องกันพื้นที่ชุมชนเมือง พื้นที่เศรษฐกิจ และบรรเทาความเสียหายของพื้นที่การเกษตรกรรม ให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
6. ควบคุมคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

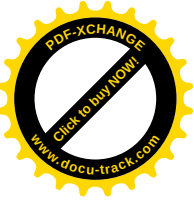
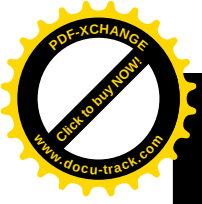

กรอบแผนบริหารจัดการและพัฒนาผู้นำแบบบูรณาการ

การนำไปสู่การปฏิบัติ

- โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากอปท. และโครงการที่อปท.ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ (เงินอุดหนุน)
- โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกระทรวง / กรม
- โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณจังหวัด

ขั้นตอน การจัดทำ แผนปฏิบัติการ ประจำปี

ชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศไทย

รหัส ลุ่ม น้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	แหล่งน้ำที่ ดำเนินการ สำรวจทั้งหมด	แหล่งน้ำใช้งาน ได้		หมดสภาพหรือเข้า สำรวจไม่ได้	
			สาธาร ณะ	เอกชน	สาธารณะ	เอกชน
01	แม่น้ำสาละวิน	179	114	64	0	1
02	แม่น้ำโขง(เหนือ)	1,302	612	688	0	2
	แม่น้ำโขง(อีสาน)	6,551	5,336	704	171	340
03	แม่น้ำกก	605	350	254	1	0
04	แม่น้ำชี	13,475	8,994	2,985	290	1,206
05	แม่น้ำมูล	27,711	18,830	5,999	566	2,316
06	แม่น้ำปิง	2,978	1,152	1,786	3	37
07	แม่น้ำวัง	1,172	571	593	0	8
08	แม่น้ำยม	2,500	889	1,562	2	47
09	แม่น้ำน่าน	2,915	1,705	1,149	1	60
10	แม่น้ำเจ้าพระยา	5,864	2,884	2,711	0	269
11	แม่น้ำสะแกกรัง	483	311	167	1	4
12	แม่น้ำป่าสัก	3,174	935	2,154	11	74
13	แม่น้ำท่าจีน	1,530	1,263	233	0	34
14	แม่น้ำแม่กลอง	3,603	624	2,490	17	472
15	แม่น้ำปราชินบุรี	1,445	1,445		0	0
16	แม่น้ำบางปะกง	1,949	1,919	30	0	0
17	โตนเลสาป	271	188	4	0	79
18	ชายฝั่งทะเล ตะวันออก	5,964	1,224	4,358	32	350
19	แม่น้ำเพชรบุรี	3,110	311	2,053	14	732
20	ชายฝั่งทะเล ประจวบคีรีขันธ์	2,922	462	1,651	41	768
21	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก	6,499	894	4,346	90	1,169
22	แม่น้ำตาปี	1,864	369	1,096	21	378
23	ทะเลสาบสงขลา	1,582	296	1,116	11	159
24	แม่น้ำปัตตานี	174	124	41	8	1
25	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	5,849	1,115	3,470	81	1183
รวม		105,671	52,917	41,704	1,361	9,689

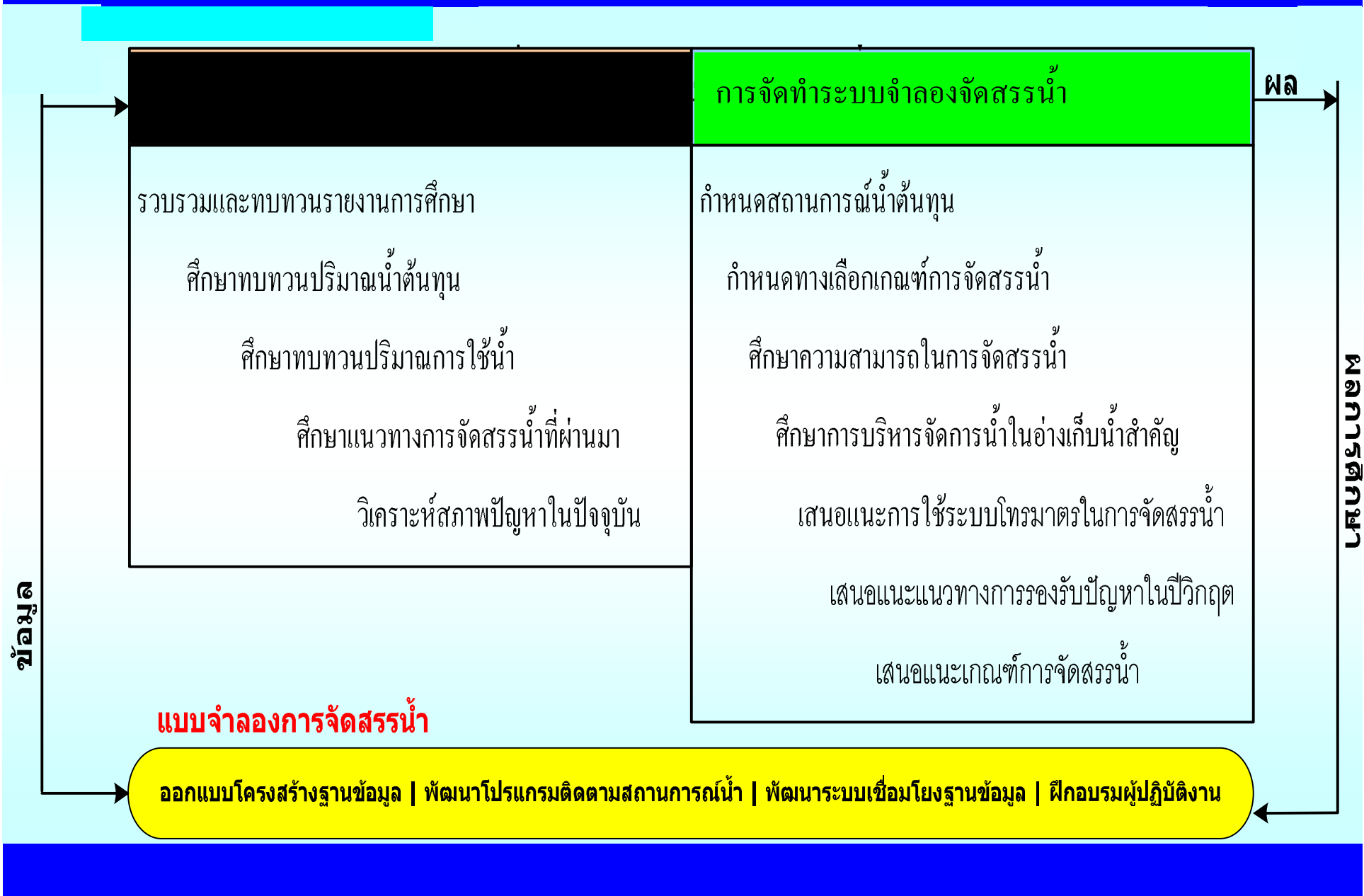
กรมทรัพยากรน้ำ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปแผนงานโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ/พื้นที่ชุ่มน้ำ

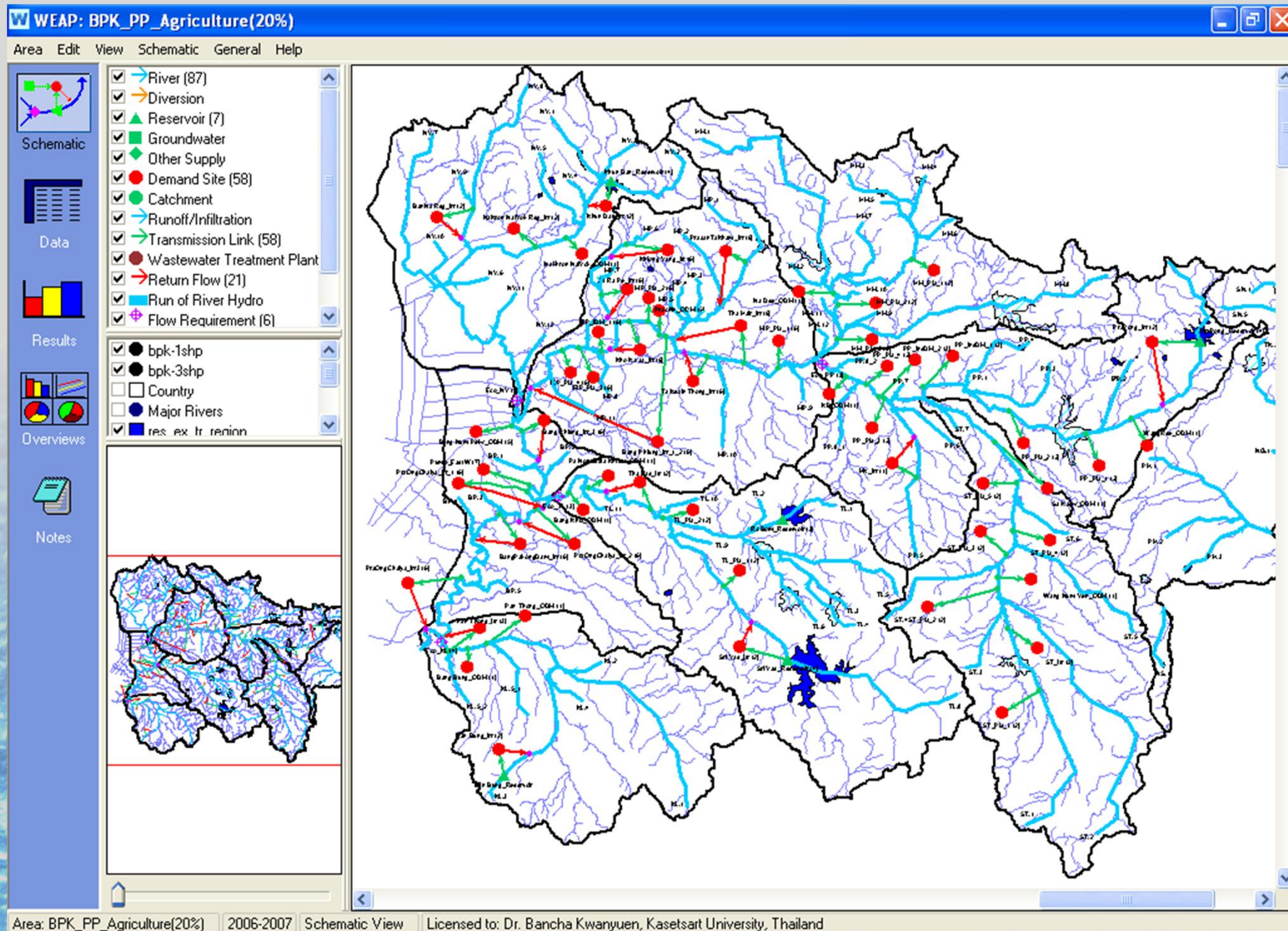
ระยะดำเนินการ	จำนวนแหล่งน้ำประเภทหนอง บึง (แห่ง)				รวมทั้งหมด
	มากกว่า 250 ไร่	50-249 ไร่	10-49 ไร่	น้อยกว่า 10 ไร่	
ระยะเร่งด่วน/สั้น (ปี 2555-2558)	50	625	2,325	3,000	6,000
ระยะกลาง (ปี 2559-2562)	117	996	2,887	4,000	8,000
ระยะยาว (ปี 2563-2566)	157	1,849	2,994	5,000	10,000
ระยะยาว (ปี 2567-2570)	265	2,126	3,705	5,920	12,016
รวม	589	5,596	11,911	17,920	36,016

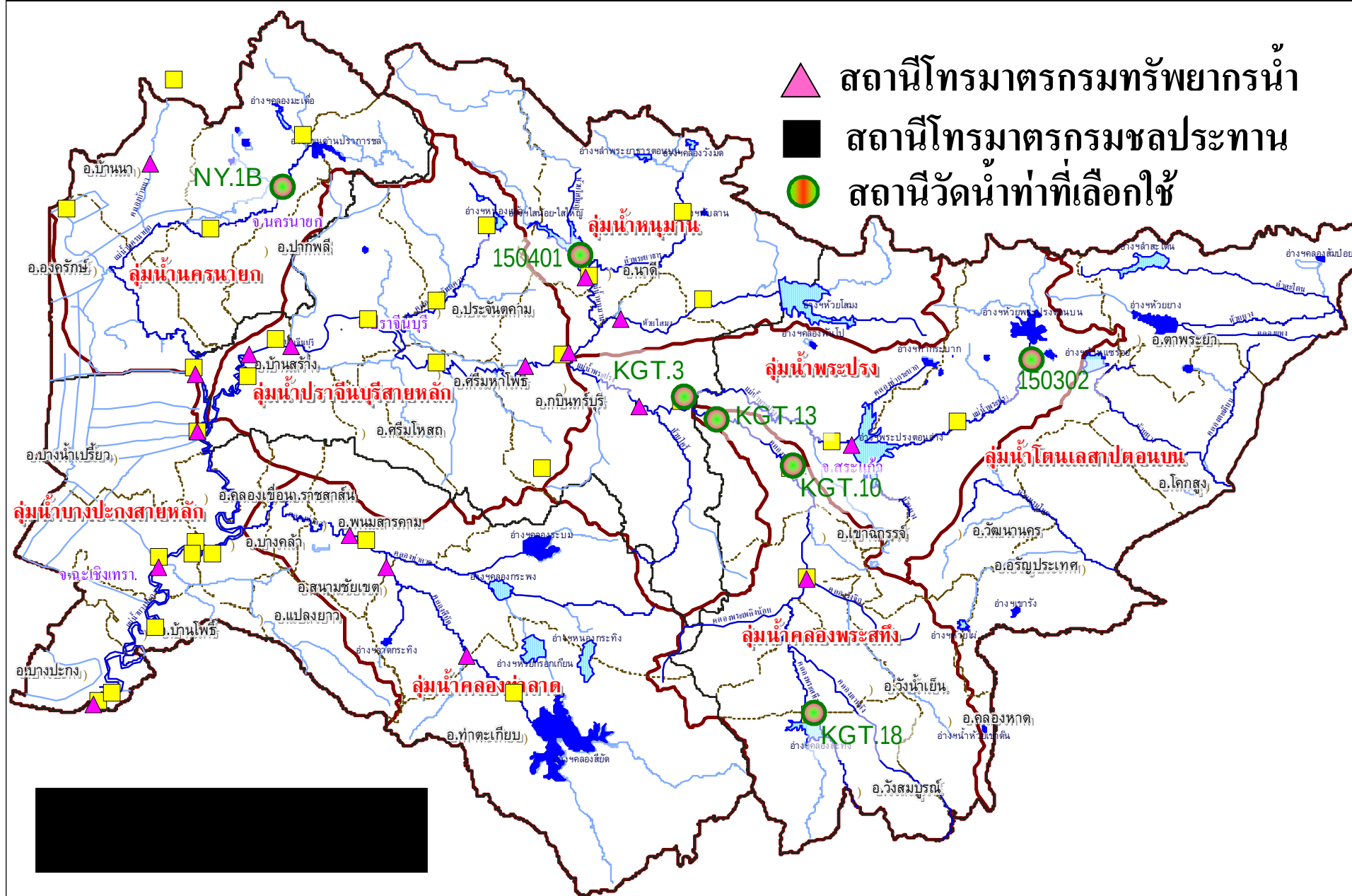
การบริหารและจัดสรรน้ำ

การวางแผนการจัดสรรน้ำ

สรุปการจัดสรรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

- ทราบสถานการณ์น้ำต้นทุนและความต้องการ
- กำหนดแนวทางและวางแผนการจัดสรรน้ำโดยใช้แบบจำลอง
- เป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจให้คณะกรรมการลุ่มน้ำใช้ในการบริหารจัดการน้ำ

ระบบเตือนภัยล่วงหน้า(Ea

• มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2547 ให้กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการติดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้า ครอบคลุม 2,370 หมู่บ้าน

• ปี 2554 กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรธรณี และกรมพัฒนาที่ดิน ได้สำรวจพบว่ามีพื้นที่เสี่ยงภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม เพิ่มขึ้น

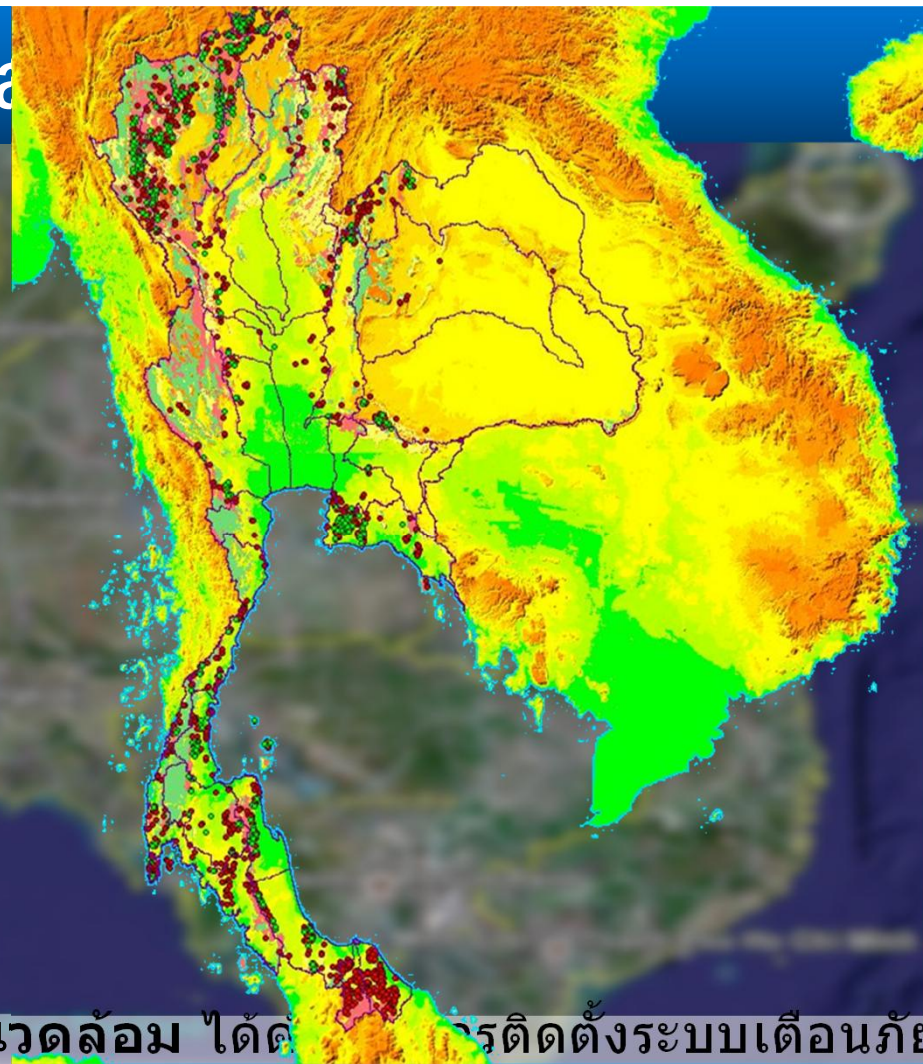
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการติดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้าอัตโนมัติ เพื่อการเฝ้าระวังและอพยพประชาชน โดย

ตรวจสอบบำรุงรักษาระบบเตือนภัยเดิม จำนวน 820 สถานี ครอบคลุม 2,374 หมู่บ้าน

ติดตั้งเพิ่ม ในปี 2555 จำนวน 200 สถานี ครอบคลุม 832 หมู่บ้าน

มีแผนติดตั้ง ในปี 2556-2557 จำนวน 1,073 สถานี ครอบคลุม 3,595

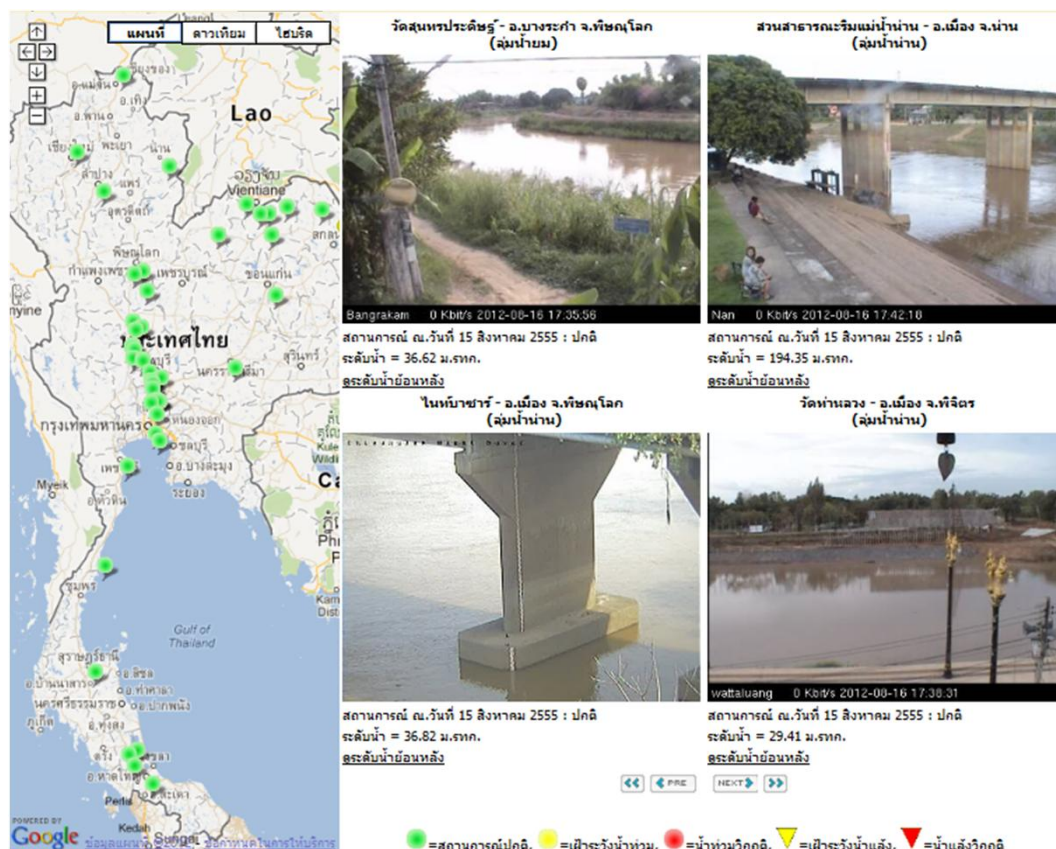
หมู่บ้าน

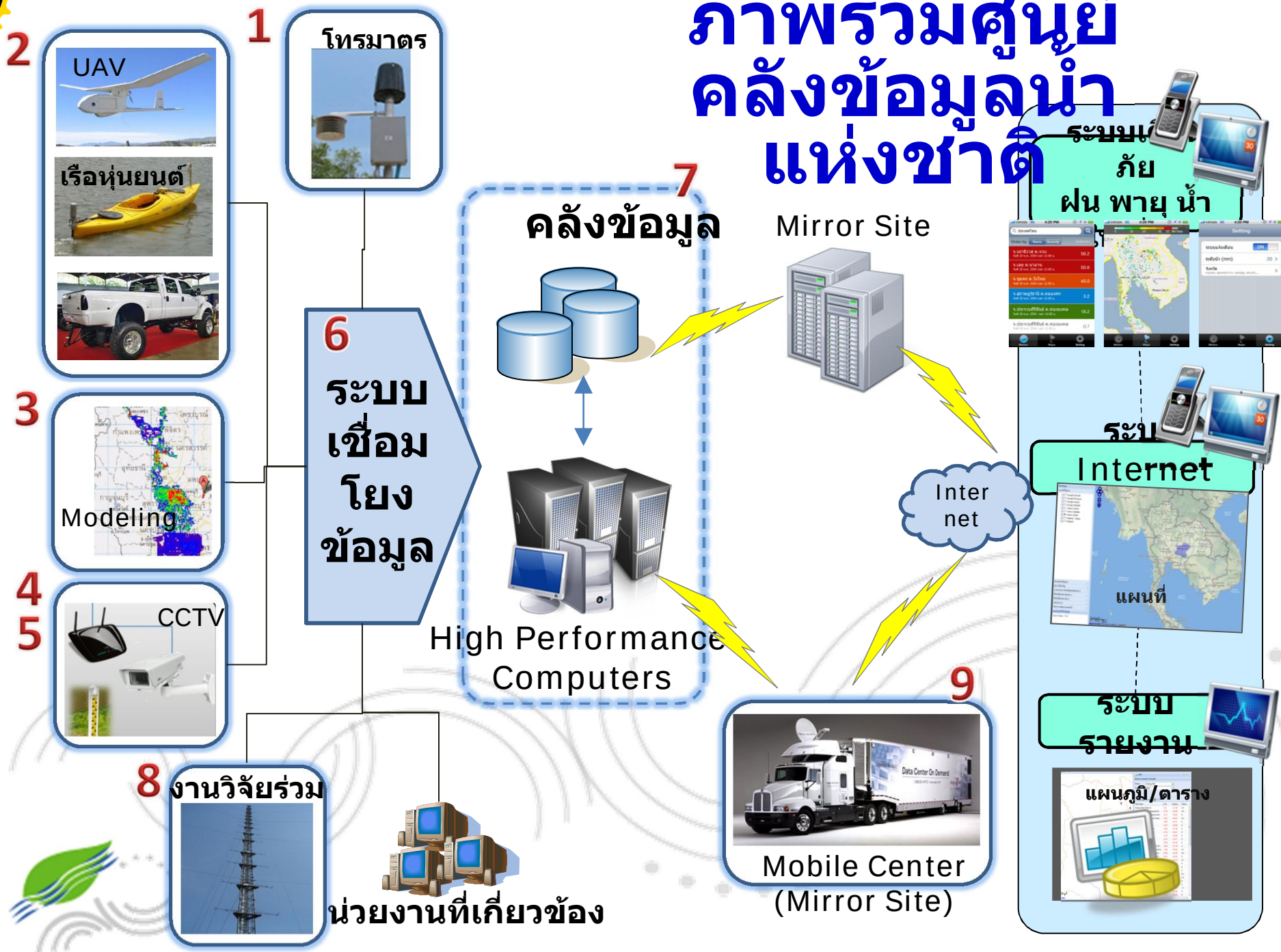

ระบบเฝ้ามาตรฐานตรวจสอบสถานภาพน้ำทางไกล อัตโนมัติ (นพ.)

- ตรวจสอบและบำรุงรักษาระบบเดิม ในลุ่มน้ำยม น่าน เจ้าพระยา
บางปะกง โขง ชี มูล ทะเลสาบสงขลา จำนวน 113 สถานี
- ติดตั้งเพิ่ม ปี 2555 ในลุ่มน้ำท่าจีน จำนวน 20 สถานี
- มีแผนติดตั้ง ปี 2556-2557 ในลุ่มน้ำที่เหลือจำนวน 280 สถานี

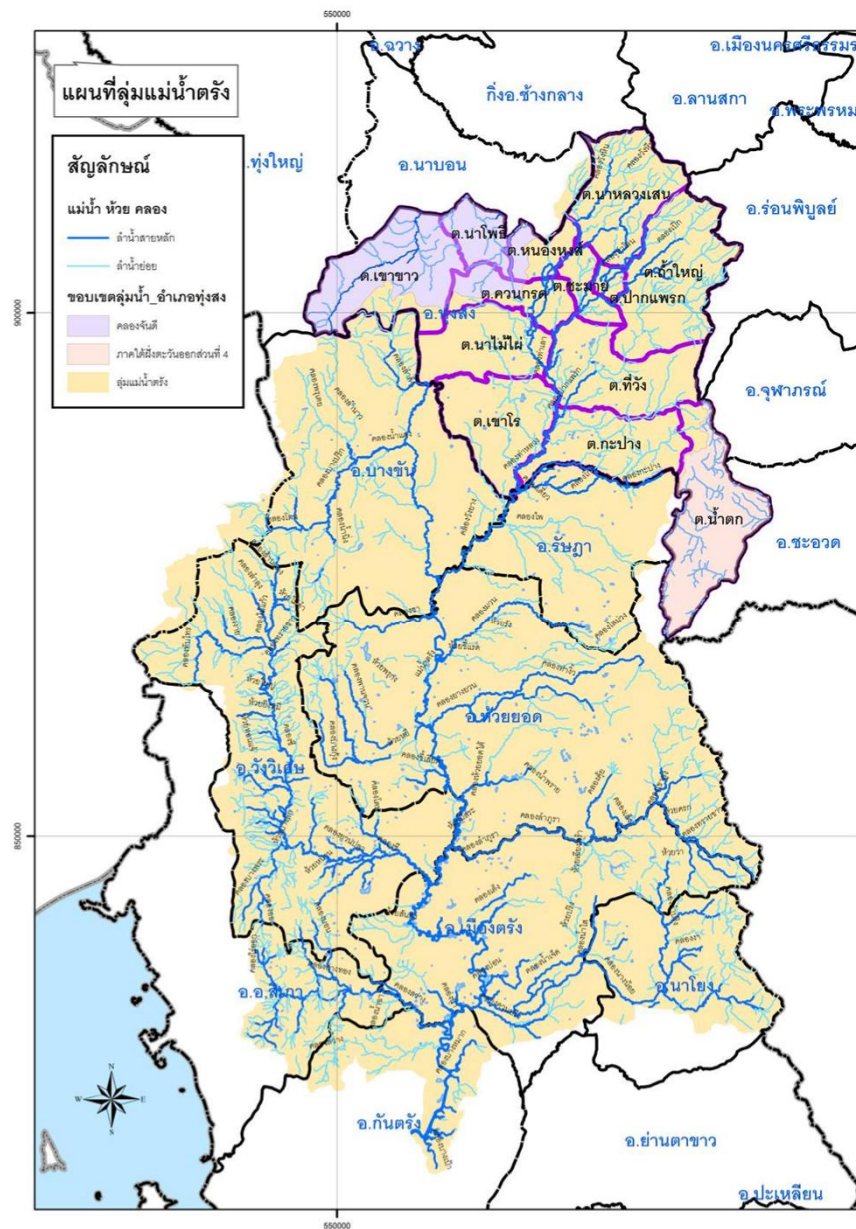

ภาพรวมศูนย์ คลังข้อมูลน้ำ แห่งชาติ

การบริหารจัดการน้ำในกลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง

- พื้นที่ลุ่มน้ำ 3,853 ตร.กม.
- ความยาว 123 กม.
- ปริมาณฝนเฉลี่ย 2,190 มม./ปี
- ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย 3,125 ล้าน ลบ.ม./ปี

สรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญ

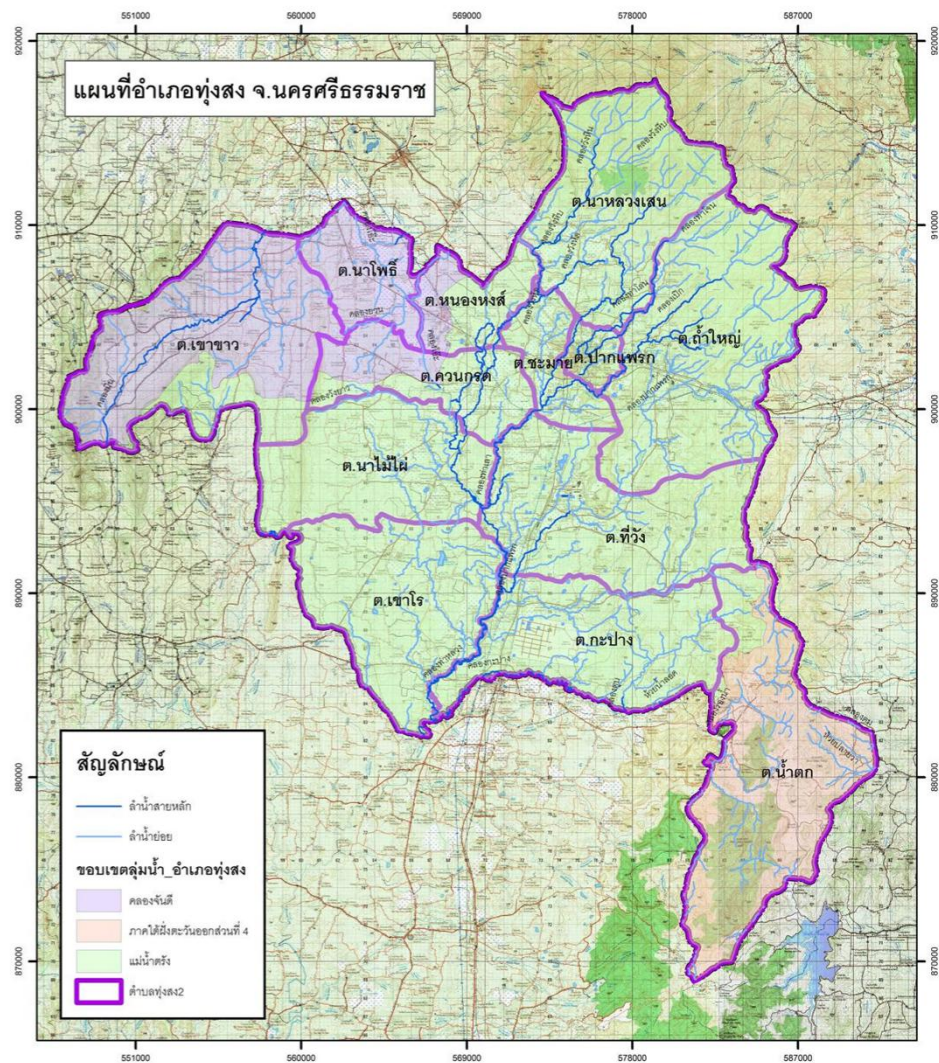
- การบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำเพื่อทำการเกษตร
- การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน
- ขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว จะต้องวางแผนการให้น้ำต้นทุนให้เพียงพอต่อการขยายตัว
- การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและการขยายชุมชนจะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมมากขึ้น จะต้องปรับปรุงและรักษาสภาพการระบายน้ำ
- คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ควรมีมาตรการติดตามและเฝ้าระวัง

ระบบแหล่งน้ำลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง

- **ปัจจุบัน** มี โครงการขนาดกลาง 2 โครงการ ได้แก่โครงการนาท่อม และโครงการนางน้อย และมีโครงการขนาดเล็ก 73 โครงการ พื้นที่ชลประทาน 52,070 ไร่
- **อนาคต** มี การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 3 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำคลองนางน้อย อ่างเก็บน้ำคลองซา และอ่างเก็บน้ำคลองทรายขาว และมีโครงการขนาดเล็ก 23 โครงการ

ที่	โครงการ	ที่ตั้ง					ลุ่มน้ำสาขา	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์		หน่วยงาน รับผิดชอบ	ระยะของ แผนงาน	สถานะโครงการ
		หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ/ กิ่งอำเภอ	จังหวัด			ไร่	ครัวเรือน			
1	อ่างเก็บน้ำคลองซา	6	ซา	บางดี	ห้วยยอด	ตรัง	แม่น้ำตรัง	13.43	4,900	-	ชล.	สั้น	ออกแบบรายละเอียด
2	อ่างเก็บน้ำคลองทรายขาว	5,8	เก่าขุน, โตนทรายขาว	อ่าวตง	วังวิเศษ	ตรัง	แม่น้ำตรัง	3.61	3,000	-	ชล.	สั้น	ออกแบบรายละเอียด
3	อ่างเก็บน้ำคลองนางน้อย	3	คลองสำโรง	ละมอ	เมือง	ตรัง	แม่น้ำตรัง	24.00	28,300	-	ชล.	ยาว	ศึกษาเบื้องต้น

กรณีน้ำท่วมอำเภอทุ่งสง

สาเหตุ

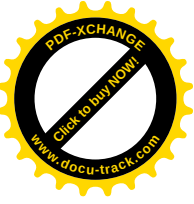
- ปริมาณฝนตกหนักในพื้นที่
- พื้นที่ต้นน้ำเสื่อมโทรม น้ำหลากไหลแรงและเร็ว
- ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มและอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำ
- ขาดการบังคับใช้ผังเมือง
- การก่อสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ

แนวทางแก้ไข

- อนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ/ฝายต้นน้ำ
- พัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยน้ำท่วม
- ปรับปรุงพื้นที่แหล่งน้ำและสร้างคันกันน้ำ
- พัฒนาพื้นที่แก้มลิง
- การผันน้ำบริเวณผ่านตัวเมือง/เทศบาล
- ก่อสร้างพื้นที่ปิดล้อมป้องกันพื้นที่เศรษฐกิจ
- การสร้างองค์กรและเครือข่ายในการบริหารจัดการน้ำ

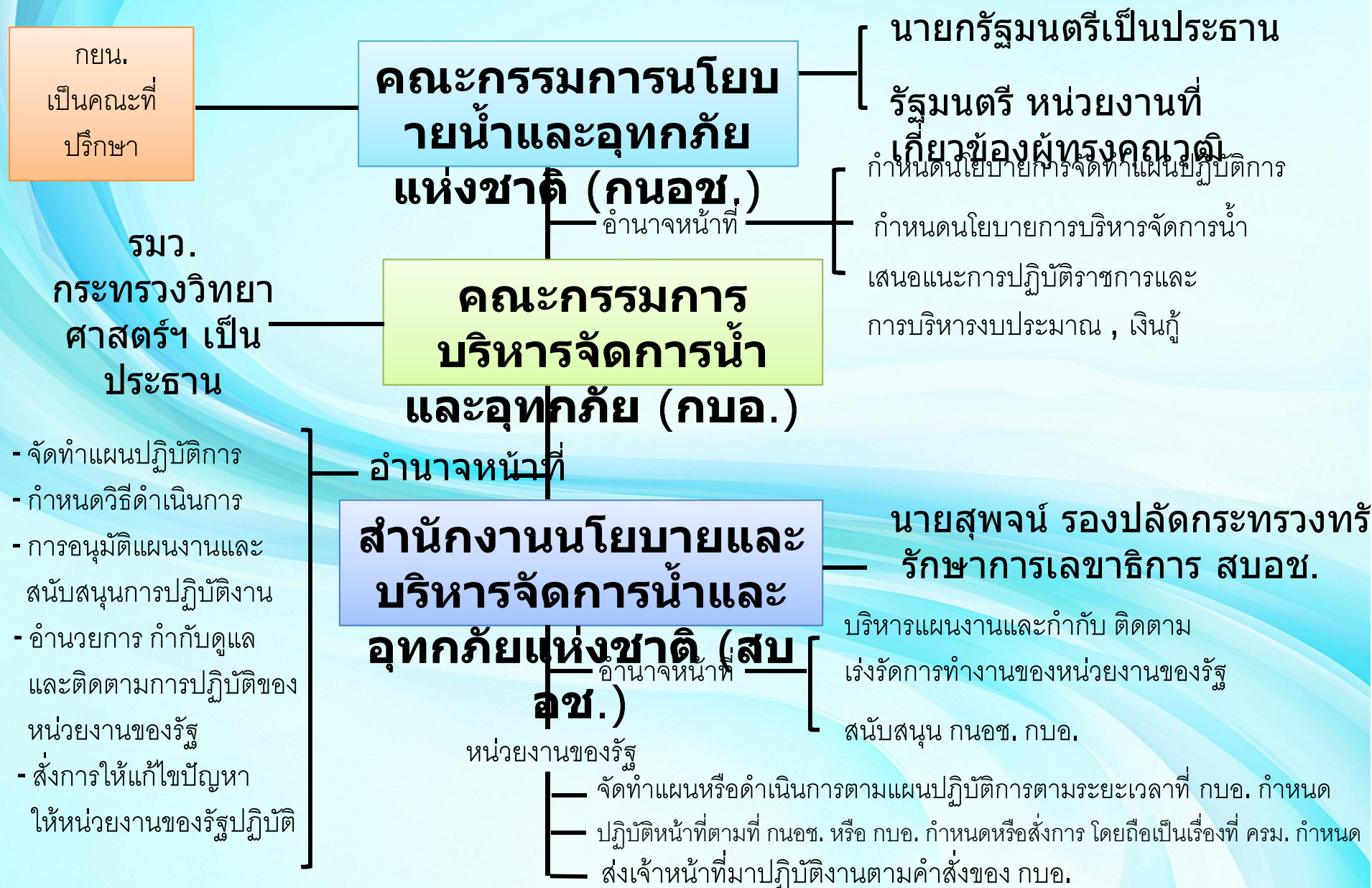

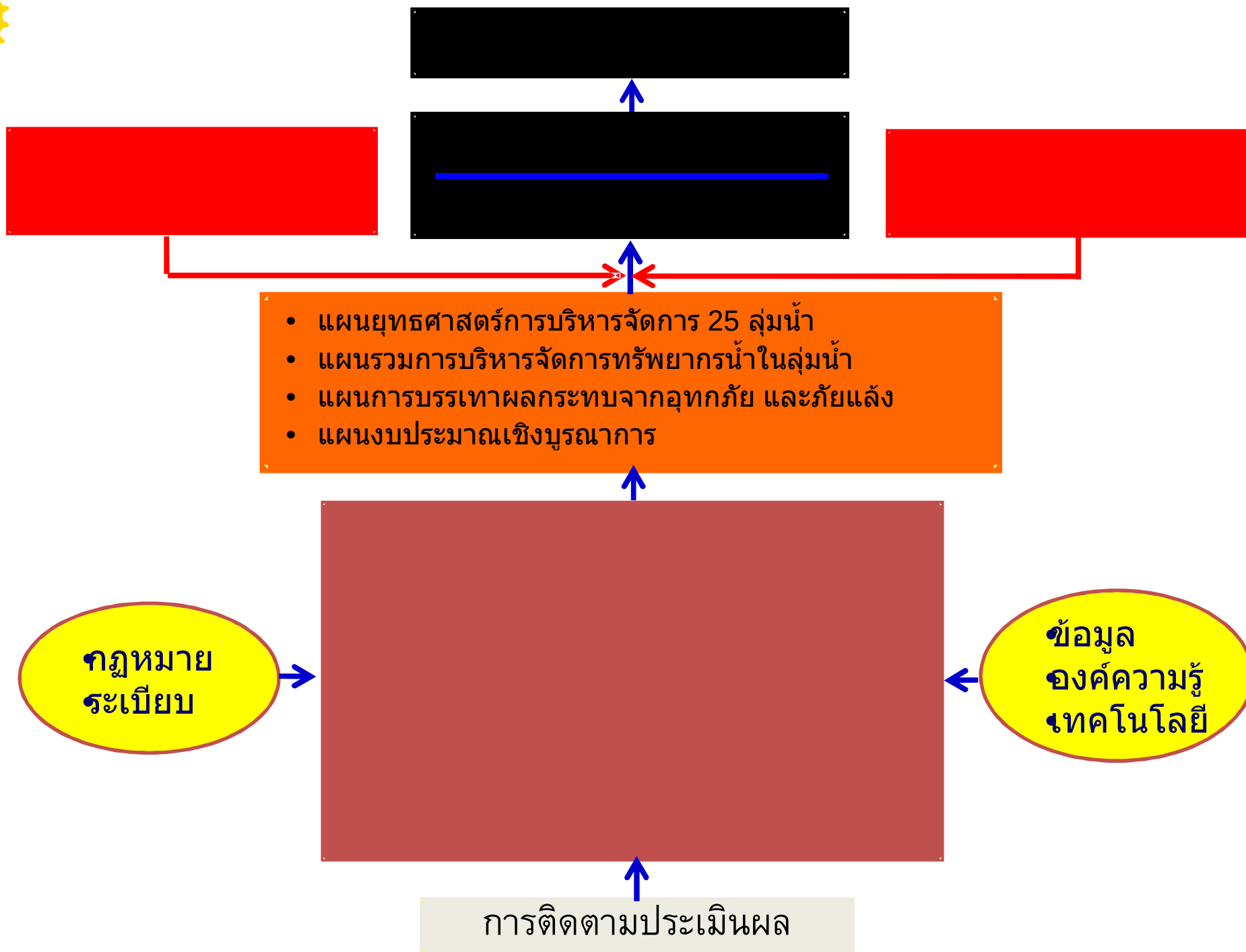
การบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤต : กรณีอุทกภัยปี 2554

- ✓ องค์การบริหารจัดการในภาวะวิกฤตในระดับลุ่มน้ำ
และระดับชาติ
- ✓ แผน/ยุทธศาสตร์
- ✓ ระบบข้อมูลสารสนเทศ
- ✓ เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการ

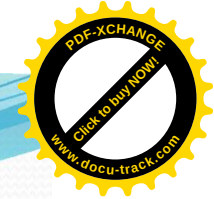
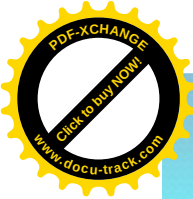

โครงสร้าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและ

จบการนำเสนอ ขอบคุณครับ